

การสื่อความหมายของภูมิทัศน์นาเกลือผ่านภาพที่คัดสรร กรณีศึกษาอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

Interpreting the Significance of Sea Salt Farming Landscape through Selected Photos: A Case Study of Ban Laem District, Phetchaburi Province

วชิรวิทย์ เลิศสกุลทอง^{1*}

¹ ภาควิชาภูมิสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Wachirawit Lerdsakulthong^{1*}

¹ Department of Landscape Architecture, Faculty of Architecture, Chulalongkorn University

* Corresponding author, Email: wwachirawit.s@gmail.com

Received: 21/11/2025 Revised: 30/04/2026 Accepted: 01/05/2026

บทคัดย่อ

ภูมิทัศน์นาเกลือเป็นองค์ประกอบสำคัญด้านวัฒนธรรมและนิเวศวิทยาที่สะท้อนอัตลักษณ์ วิถีชีวิต และภูมิปัญญาของชุมชนชายฝั่งทะเลไทย อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันภูมิทัศน์นาเกลือกำลังเผชิญการเปลี่ยนแปลงจากการพัฒนาเมือง การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และการละทิ้งอาชีพดั้งเดิม ส่งผลให้หลายพื้นที่มีแนวโน้มสูญหาย งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาองค์ประกอบของภูมิทัศน์นาเกลือด้านภูมิทัศน์วัฒนธรรมและภูมินิเวศที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ (2) คัดเลือกภาพถ่ายที่เป็นตัวแทนองค์ประกอบดังกล่าว และ (3) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาพถ่ายกับทัศนคติของผู้คนต่อการอนุรักษ์ภูมิทัศน์นาเกลือ การวิจัยเริ่มจากการทบทวนวรรณกรรมเพื่อระบุองค์ประกอบสำคัญของภูมิทัศน์นาเกลือ จากนั้นจึงรวบรวมภาพถ่ายและประเมินโดยผู้วิจัยด้วยเกณฑ์ที่พัฒนาจากกรอบแนวคิดหลักด้านภูมิทัศน์วัฒนธรรมและภูมินิเวศ รวมถึงแนวความคิดรองด้านการจัดองค์ประกอบภาพถ่ายและระบบสัญลักษณ์ ภาพที่ได้คะแนนสูงและต่ำทั้งในเชิงภูมิทัศน์วัฒนธรรมและภูมินิเวศในแต่ละกลุ่มถูกคัดเลือก รวม 120 ภาพ และจัดกลุ่มเป็นชุดละ 3 ภาพ รวม 20 ชุด ให้กลุ่มบุคคลภายนอกจำนวน 30 คน ประเมินโดยไม่ทราบคะแนนเดิม เพื่อวัดการรับรู้ต่อองค์ประกอบในภาพและความรู้สึกอยากอนุรักษ์ ผลการวิจัยพบว่า ภาพที่มีคุณค่าด้านภูมิทัศน์วัฒนธรรมและภูมินิเวศสูงจำนวนหนึ่งช่วยให้ผู้ประเมินรับรู้องค์ประกอบได้ชัดเจน อย่างไรก็ตาม บางภาพที่ได้คะแนนต่ำกลับสร้างแรงจูงใจด้านการอนุรักษ์สูง เนื่องจากการใช้ระบบสัญลักษณ์และการจัดองค์ประกอบภาพถ่ายเข้ามาช่วยเหลือ ซึ่งช่วยกระตุ้นอารมณ์และจินตนาการของผู้ชม นอกจากนี้ ปัจจัยทางเทคนิคอื่น ๆ เช่น ระยะโฟกัส สี และแสง ยังส่งผลต่อการรับรู้ในลักษณะที่ซับซ้อน โดยสรุป การสื่อความหมายผ่านภาพถ่ายที่อ้างอิงทฤษฎีภูมิทัศน์วัฒนธรรม ภูมินิเวศ ระบบสัญลักษณ์ และหลักการจัดองค์ประกอบภาพถ่าย สามารถถ่ายทอดคุณค่าของภูมิทัศน์นาเกลือและส่งเสริมความตระหนักรู้ อันนำไปสู่การอนุรักษ์อย่างยั่งยืนได้

คำสำคัญ: ภูมิทัศน์นาเกลือ, ภาพถ่าย, การอนุรักษ์, ภูมิทัศน์วัฒนธรรม, ภูมินิเวศ

Abstract

The sea salt farming landscape serves as a vital cultural and ecological cornerstone, reflecting the identity and traditional wisdom of Thai coastal communities. Currently, these landscapes face imminent disappearance due to urban development and the abandonment of traditional occupations. This research investigates the constituent elements of sea salt farming landscapes, specifically cultural and geo-ecological features meriting conservation, by analyzing the relationship between photographic imagery and public attitudes toward preservation. The methodology involved a literature review followed by the evaluation of photographs based on cultural landscape and geo-ecology frameworks, alongside principles of semiotics and photographic composition. A total of 120 images were selected and evaluated by 30 participants to measure their perception of the depicted elements and their motivation for conservation. The findings reveal a complex correlation between visual representation and perception. While high-value images in cultural and ecological terms provided perceptual clarity, certain low-scoring images elicited high conservation motivation through the strategic use of semiotics and composition, which stimulated viewers' emotions and imagination. Technical factors like focal length, color, and light further influenced these perceptions. In conclusion, communicating meaning through photography grounded in landscape theory, semiotics, and compositional principles effectively conveys the intrinsic value of salt pans. By fostering

public awareness and emotional resonance, such visual strategies can significantly contribute to sustainable conservation, ensuring these significant cultural and ecological assets are preserved for future generations.

Keywords: Sea Salt Farming, Photography, Conservation, Cultural Landscape, Landscape Ecology

1. บทนำ

ภูมิทัศน์นาเกลือในอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี เป็นมรดกทางภูมิทัศน์วัฒนธรรมที่สะท้อนภูมิปัญญาการจัดการทรัพยากรระหว่างมนุษย์กับชายฝั่งมายาวนานกว่า 600 ปี อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันพื้นที่นี้กำลังเผชิญกับวิกฤตการณ์รอบด้าน ทั้งจากปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ราคาเกลือตกต่ำ การขาดแคลนแรงงานสืบทอด และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำอย่างรุนแรง โดยเฉพาะการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพของนกชายเลน ซึ่งถือเป็นดัชนีชี้วัดความอุดมสมบูรณ์ของภูมินิเวศ

แม้ในปัจจุบันจะมีความพยายามในการผลักดันพื้นที่นาเกลือแหลมผักเบี้ยให้ขึ้นทะเบียนเป็นพื้นที่มรดกทางการเกษตรโลก (GIAHS) เพื่อการอนุรักษ์อย่างยั่งยืน แต่จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า การศึกษาที่ผ่านมาส่วนใหญ่มีแนวโน้มไปที่มีมิติเชิงประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ และเทคนิคการผลิตเป็นหลัก ทว่าการสร้างการรับรู้และจิตสำนึกต่อสาธารณะเพื่อเชื่อมโยงคุณค่าทางกายภาพและนามธรรม อันได้แก่ สถาปัตยกรรม ภูมิประเทศ และวิถีชีวิต เป็นต้น ให้กลายเป็นแรงขับเคลื่อนทางสังคมกลับยังขาดเครื่องมือสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม

งานวิจัยฉบับนี้เลือกใช้ “ภาพถ่าย” เป็นสื่อกลางในการนำเสนอคุณค่าของภูมิทัศน์นาเกลือ เนื่องจากภาพถ่ายเป็นศิลปะการสื่อสารที่เล่าเรื่องราว ถ่ายทอดอารมณ์ และสร้างความเข้าใจต่อพื้นที่ได้อย่างลึกซึ้ง โดยไม่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่จริง อีกทั้งยังมีพลังในการเปลี่ยนมุมมองของผู้คน กระตุ้นความตระหนักรู้ และสร้างจิตสำนึกต่อการอนุรักษ์พื้นที่ที่กำลังเลือนหายไป ภาพถ่ายจึงไม่เพียงเป็นเครื่องมือในการบันทึกความทรงจำ แต่ยังเป็นสื่อที่เชื่อมโยงอดีต ปัจจุบัน และอนาคตของพื้นที่

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับองค์ความรู้พื้นฐานเรื่องภูมิทัศน์นาเกลือ โดยมีพื้นที่อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี เป็นพื้นที่ศึกษา เพื่อทำการวิเคราะห์ลักษณะหรือองค์ประกอบทางภูมิทัศน์วัฒนธรรมและภูมินิเวศที่มีความสำคัญในการเก็บรักษาและเผยแพร่สู่สาธารณะผ่านการทบทวนวรรณกรรมและการถ่ายภาพ จากนั้นจึงนำข้อมูลดังกล่าวมาศึกษาวิเคราะห์และคัดสรรภาพตัวแทนที่สามารถสื่อความหมายรูปแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสมตามทฤษฎีของภูมิสถาปัตยกรรมโดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล เพื่อใช้เป็นข้อมูลแนวทางสำหรับภาพถ่ายที่สามารถสร้างจิตสำนึกแก่ส่วนรวมได้

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อระบุลักษณะหรือองค์ประกอบของภูมิทัศน์นาเกลือด้านภูมิทัศน์วัฒนธรรมและภูมินิเวศที่สำคัญและควรค่าแก่การอนุรักษ์

2.2 เพื่อคัดสรรภาพถ่ายภูมิทัศน์นาเกลือที่มีองค์ประกอบเป็นตัวแทนของภูมิทัศน์วัฒนธรรมและภูมินิเวศที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์

2.3 เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาพถ่ายภูมิทัศน์นาเกลือกับทัศนคติของผู้คนต่อภาพที่คัดสรรมา

3. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยชิ้นนี้มีการจัดกลุ่มแนวคิด ทฤษฎี และรูปแบบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับองค์ความรู้ของนาเกลือ 2) กรอบแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีพื้นฐานในการวิจัย และ 3) กรอบแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการสื่อความหมาย

3.1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับองค์ความรู้ของนาเกลือ

นาเกลืออำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี เป็นแหล่งทำนาเกลือที่เก่าแก่ที่สุดในไทย มีรากฐานมาตั้งแต่ พ.ศ. 1952 สมัยกรุงศรีอยุธยา โดยได้รับเทคโนโลยีการผลิตจากชาวจีนเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนเกลือในขณะนั้น พื้นที่นี้ถูกเลือกเนื่องจากมีชัยภูมิที่เหมาะสม ทั้งดินที่กักเก็บน้ำได้ดี แดดจัด ฝนน้อย และตั้งอยู่ใกล้ศูนย์กลางการปกครอง ทำให้สะดวกต่อการขนส่ง โดยเฉพาะบริเวณตำบลแหลมผักเบี้ย ถือเป็นหัวใจสำคัญที่ยังคงรักษาองค์ความรู้ดั้งเดิมเอาไว้ สะท้อนถึงความสัมพันธ์อันยาวนานระหว่างภูมิศาสตร์และวิถีวัฒนธรรมที่สืบทอดต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน (ประทีป ชุมพล, 2542, น. 86-89)

พื้นที่นาเกลือเป็นระบบเกษตรกรรมที่ซับซ้อนและต้องพึ่งพาองค์ประกอบหลากหลายอย่าง ได้แก่

- 1) ป่าชายเลน ทำหน้าที่กรองน้ำทะเล รักษาคุณภาพน้ำ และป้องกันการกัดเซาะดิน
- 2) ลำราง หรือลำประโดง เป็นคลองที่เชื่อมต่อทะเล ใช้ลำเลียงน้ำเข้าสู่นา
- 3) นาวัง หรือนาขัง เป็นนาแรกที่รับน้ำจากลำราง มีความลึกและใช้ตกตะกอนสิ่งสกปรก
- 4) นาตาก หรือนาประเทียบ ใช้พักน้ำให้ความเค็มเพิ่มขึ้น
- 5) นารองเชื้อ หรือนาเชื้อ ใช้เร่งความเค็มของน้ำให้สูงขึ้นก่อนเข้าสู่นาเก็บ
- 6) นาปลง หรือนาวาง เป็นนาสุดท้ายที่มีความเค็มสูงสุด เหมาะสำหรับการตกผลึกและเก็บเกี่ยวเกลือ บางครั้งจะมีสีแดงหรือชมพูเนื่องจากแพลงก์ตอนและสาหร่าย

การทำนาเกลือสมุทรต้องพึ่งพาปัจจัยทางธรรมชาติอย่างยิ่ง โดยเฉพาะพื้นที่ชายฝั่งทะเลที่เป็นราบลุ่มดินเหนียว ซึ่งมีคุณสมบัติพิเศษในการกักเก็บน้ำเค็มและป้องกันน้ำจืดซึมขึ้นมาเจือจาง ผสานกับสภาพอากาศที่มีแสงแดดจัดและกระแสมแรงเพื่อเร่งการตกผลึก ในด้านการเตรียมพื้นที่ จะมีการปรับระดับความลาดเอียงเพื่อให้น้ำไหลต่อเนื่องตามลำดับจาก นาวัง ไปสู่ นาตาก นาเชื้อ และจบที่ นาปลง ซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการตกผลึก แม้ในปัจจุบันจะมีการใช้เครื่องสูบน้ำเข้ามาลดบทบาทของภูมิประเทศลงบ้างก็ตาม ทั้งนี้ วงจรการผลิตเกลือจะถูกจำกัดอยู่เพียง 6-7 เดือนในช่วงฤดูแล้ง ตั้งแต่พฤศจิกายนถึงพฤษภาคมเท่านั้น เนื่องจากต้องอาศัยแดดจัดและไม่สามารถดำเนินการได้เลยในฤดูฝน โดยขั้นตอนการผลิตเกลือสมุทรแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การเตรียมพื้นที่นาเกลือ (2) การทำนาเกลือ และ (3) การเก็บเกลือ

3.2 กรอบแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีพื้นฐานในการวิจัย

3.2.1 ทฤษฎีภูมิทัศน์วัฒนธรรม

ภูมิทัศน์วัฒนธรรมตามนิยามขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO: The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) คือ ผลลัพธ์จากปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ สะท้อนถึงความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนและลึกซึ้งภายใต้อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม โดยเน้นการใช้ที่ดินอย่างยั่งยืนและการคงไว้ซึ่งความสัมพันธ์ทางจิตวิญญาณกับธรรมชาติ โดย UNESCO (2008) ได้ให้คุณค่าของภูมิทัศน์วัฒนธรรมไว้ 3 ด้าน ได้แก่

- 1) คุณค่าด้านวัฒนธรรม หมายถึง สะท้อนความเชื่อ ประเพณี วิถีชีวิต และอัตลักษณ์ของชุมชน
- 2) คุณค่าด้านสังคมและเศรษฐกิจ หมายถึง สนับสนุนการพัฒนาชุมชนและสร้างรายได้
- 3) คุณค่าด้านความแท้ หมายถึง ความเข้าใจในประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอย่างถูกต้อง

นอกจากนี้ ยังมีการแบ่งมรดกทางวัฒนธรรม ออกเป็น 2 ประเภท (UNESCO, 2003) ได้แก่

- 1) จับต้องได้ (Tangible) เช่น โบราณสถาน สิ่งปลูกสร้าง
- 2) จับต้องไม่ได้ (Intangible) เช่น ความรู้ ประเพณี ภาษา และพิธีกรรม

รวมไปถึงเกณฑ์การประเมินภูมิทัศน์วัฒนธรรม มี 3 ประการ (Heritage Thorold, 2011) ได้แก่

1) ความแท้ (แท้จริงและดั้งเดิม) หมายถึง การรับรู้และความเข้าใจในภูมิทัศน์วัฒนธรรมนั้น ๆ มีความจริง ไม่มีการบิดเพี้ยนของวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นโดยไม่ไตร่ตรองหรือมีเหตุที่เหมาะสม สามารถประเมินได้ 4 ลักษณะ ดังนี้

- 1.1) ด้านการออกแบบ
- 1.2) ด้านวัสดุ
- 1.3) ด้านฝีมือช่างท้องถิ่น
- 1.4) ด้านสภาพแวดล้อมทางบรรยากาศของพื้นที่

2) ความอุดมสมบูรณ์ทางประวัติศาสตร์ หมายถึง การมีองค์ประกอบทางประวัติศาสตร์ที่ครบถ้วน สมบูรณ์ เหมาะแก่การศึกษาอย่างแท้จริง สามารถประเมินได้ 7 ลักษณะ ดังนี้

- 2.1) ที่ตั้ง
- 2.2) รูปแบบการออกแบบ
- 2.3) สภาพแวดล้อม
- 2.4) วัสดุ
- 2.5) ฝีมือช่าง
- 2.6) อารมณ์ความรู้สึก
- 2.7) ความเกี่ยวข้องกับทางประวัติศาสตร์

3) ความต่อเนื่องของประวัติศาสตร์และวิถีชีวิต หมายถึง การมีแหล่งที่ตั้งหรือสิ่งที่แสดงให้เห็น สามารถรับรู้ถึงความเป็นมาทางประวัติศาสตร์เพื่อเป็นการเชื่อมโยงให้เกิดการรับรู้ร่วมกันของคนต่างยุคสมัยและไม่ทำให้ประวัติศาสตร์ขาดช่วง สานต่อวิถีชีวิตวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันมรดกทางวัฒนธรรมหลาย ๆ อย่างของพื้นที่นาเกลือ อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ได้ถูกปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัย โดยไม่มีการคำนึงถึงคุณค่าทางด้านวัฒนธรรม ด้านสังคมและความแท้มาก่อน ทำให้ส่งผลต่อสังคมและเศรษฐกิจของชุมชน มีมรดกวัฒนธรรมหลายอย่างที่ได้สูญหายไปจากพื้นที่อย่างถาวร เช่น กังหันลม ระหัดวิดน้ำ และอาชีพคนขับเรือเกลือ ส่งผลต่อเนื่องให้คุณค่าเหล่านั้นสูญหายไป เราจึงควรช่วยกันอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ภูมิทัศน์วัฒนธรรมนาเกลือนี้ไว้เพื่อให้สามารถปรับตัวไปตามยุคสมัย โดยยังคงซึ่งคุณค่าตามที่องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติได้ให้ไว้ทุกประการ

ตารางที่ 1 องค์ประกอบของภูมิทัศน์วัฒนธรรมนาเกลือที่สำคัญ

ภูมิทัศน์วัฒนธรรมนาเกลือ	
มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้	มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้
องค์ประกอบพื้นที่เกษตรกรรม เช่น นาว่าง นาตาก นาเชื้อ นาลง ลำคู คันดิน ฯลฯ	การประกอบอาชีพ เช่น คนหาเกลือ นายนา คนเดินน้ำ เสมียนนาเกลือ ฯลฯ
อุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ เช่น ร้วชุด คราด กระดาน ลากนา ลูกกลิ้ง กระพวงนาเกลือ ฯลฯ	ประเพณีความเชื่อ เช่น การทำขวัญนาเกลือ การใช้น้ำเข้านา พิธีเซ่นไหว้ ฯลฯ
สถาปัตยกรรม เช่น เรือนขาวนาเกลือ ยุ้งเกลือ ฯลฯ	ลักษณะสีสนและบรรยากาศในพื้นที่
ผลผลิต เช่น กองเกลือ ดอกเกลือ	ภูมิปัญญาในการเตรียมนาเกลือ ทำนาเกลือ เก็บนาเกลือ แต่งก้อนเกลือ ฯลฯ

3.2.2 ทฤษฎีภูมินิเวศ

“ภูมิทัศน์” หมายถึง สิ่งที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างมนุษย์กับสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งถึงแม้จะเป็นสิ่งที่สามารถมองเห็นได้ด้วยตา แต่ในแต่ละบุคคลอาจมีมุมมองที่แตกต่างกัน โดยภูมิทัศน์นี้เกี่ยวข้องกับทั้งสิ่งที่มองเห็นจริงและสิ่งที่อยู่ในจินตนาการ (Meinig, 1979)

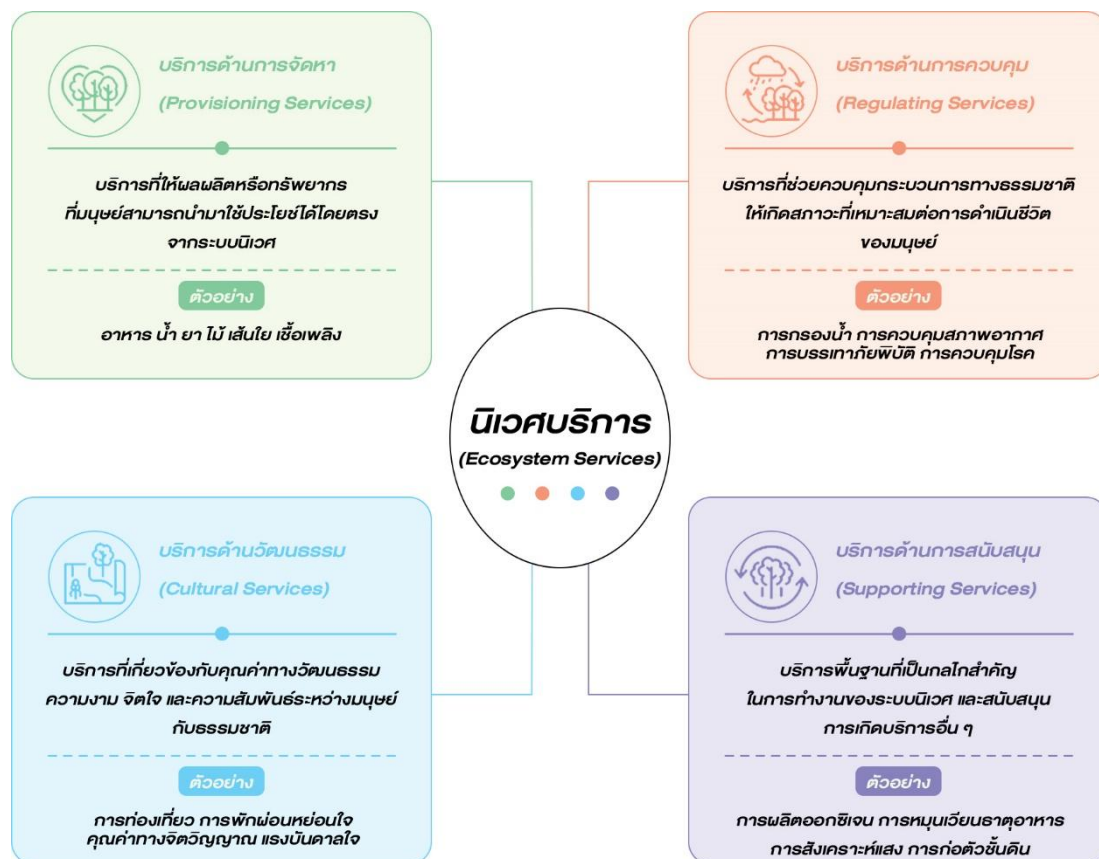
“นิเวศวิทยา” มาจากคำว่า “Oikos” ในภาษากรีก แปลว่า บ้าน หรือถิ่นอาศัย ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับสิ่งแวดล้อม โดยมีหน่วยศึกษาย่อยเรียกว่า “ระบบนิเวศ” (กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, 2539) ซึ่งประกอบด้วย

- 1) ส่วนประกอบไม่มีชีวิต เช่น น้ำ อากาศ แสง
- 2) ส่วนประกอบมีชีวิต เช่น ผู้ผลิต ผู้บริโภค ผู้ย่อยสลาย

ระบบนิเวศมีความสามารถในการปรับสมดุลตัวเอง (Self-regulation) หากมีพลังงานเพียงพอจะรักษาภาวะสมดุลไว้ได้ แต่หากองค์ประกอบหนึ่งถูกทำลาย สมดุลก็จะเสียไป

“ภูมินิเวศ” เป็นศาสตร์ที่ศึกษาสภาพแวดล้อมซึ่งมีทั้งธรรมชาติและผลกระทบจากสิ่งมีชีวิต โดยเฉพาะมนุษย์ ซึ่งเป็นผู้ขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศ ดังนั้นจึงควรมีการควบคุมการเปลี่ยนแปลงเพื่อรักษาผลประโยชน์ที่ได้จากธรรมชาติ โดยประโยชน์ที่มนุษย์ได้รับจากนิเวศวิทยา เรียกว่า นิเวศบริการ หรือบริการทางระบบนิเวศ (Ecosystem Services) ซึ่งหมายถึง ประโยชน์ที่ระบบนิเวศส่งมอบให้แก่มนุษย์ หรือประโยชน์ที่มนุษย์ได้รับจากระบบนิเวศทั้งจับต้องได้ (Tangible) และจับต้องไม่ได้ (Intangible) ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภทจากการศึกษาของโครงการประเมินและวิเคราะห์ผลกระทบของการกระทำมนุษย์ต่อระบบนิเวศและความเป็นอยู่ของมนุษย์ (Millennium Ecosystem Assessment, 2005) ได้แก่

- 1) Provisioning Services หมายถึง บริการด้านการจัดหา สิ่งที่ได้โดยตรงจากระบบนิเวศ เช่น อาหาร น้ำ ยา
- 2) Regulating Services หมายถึง บริการด้านการควบคุม เช่น การกรองน้ำ การบรรเทาภัยพิบัติ
- 3) Cultural Services หมายถึง บริการด้านวัฒนธรรม เช่น การท่องเที่ยว การพักผ่อนหย่อนใจ
- 4) Supporting Services หมายถึง บริการด้านการสนับสนุน เช่น การผลิตออกซิเจน การหมุนเวียนสารอาหาร

ภาพที่ 1 แผนภาพแสดงนิเวศบริการ 4 ประเภท

ปัญหาสำคัญด้านภูมินิเวศของพื้นที่นาเกลือคือการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน จากนาเกลือและป่าชายเลนไปเป็นโรงงานอุตสาหกรรมและบ่อเลี้ยงกุ้ง ส่งผลให้วิถีชีวิตชุมชนเปลี่ยนจากการอยู่ร่วมกับธรรมชาติไปสู่การใช้ทรัพยากรเพื่อเศรษฐกิจเป็นหลัก นอกจากทำให้พื้นที่ธรรมชาติลดลงแล้ว ยังเปลี่ยนทัศนคติของคนในชุมชน โดยคนรุ่นใหม่หันไปทำงานในโรงงานมากขึ้น เนื่องจากรายได้มั่นคงและสอดคล้องกับการพัฒนาพื้นที่ ส่งผลให้อาชีพทำนาเกลือมีแนวโน้มลดลง

การอนุรักษ์พื้นที่นาเกลือและป่าชายเลนควรคำนึงควบคู่กับการคงอยู่ของอาชีพชาวนาเกลือและการรักษาบริการระบบนิเวศที่ธรรมชาติมอบให้ พื้นที่ดังกล่าวมีบทบาทเป็นแหล่งอาหารและที่อยู่อาศัยของสัตว์หลากหลายชนิด เป็นแหล่งความหลากหลายทางชีวภาพ แนวป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง ตลอดจนเป็นพื้นที่วัฒนธรรมของชุมชน และสามารถพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอนาคต

ตารางที่ 2 องค์ประกอบของภูมิโนเวศที่สำคัญ

ภูมิโนเวศของนาเกลือ		
องค์ประกอบทางโนเวศวิทยา	ประเภทขององค์ประกอบ	ความเปลี่ยนแปลง
มนุษย์	สิ่งมีชีวิต	เปลี่ยนแปลงชีวิตประจำวัน อันเป็นผลกระทบจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป
สัตว์ปีก เช่น นกชายเลน	สิ่งมีชีวิต	มีจำนวนลดลง อันเป็นผลกระทบจากจำนวนสัตว์หน้าดินที่ลดลง และการเปลี่ยนนาเกลือเป็นอุตสาหกรรม
พืชพื้นถิ่น เช่น ชะคราม ฯลฯ	สิ่งมีชีวิต	มีจำนวนเพิ่มขึ้น อันเป็นผลกระทบมาจากการปล่อยนาเกลือทิ้งร้าง จนธรรมชาติฟื้นฟูกลับมา
ภูมิประเทศ เช่น คันดิน พื้นที่รอยต่อระหว่างนาเกลือ-ป่าชายเลน	สิ่งไม่มีชีวิต	มีการเปลี่ยนแปลง อันเป็นผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน
ผืนดิน เช่น ดินบดอัด ดินเค็ม	สิ่งไม่มีชีวิต	เกิดการปนเปื้อนสารเคมี อันเป็นผลกระทบจากการเข้ามาของโรงงานอุตสาหกรรม
น้ำ เช่น การขังน้ำ ลำคลอง	สิ่งไม่มีชีวิต	เกิดการปนเปื้อนสารเคมี อันเป็นผลกระทบจากการเข้ามาของโรงงานอุตสาหกรรม

3.3 กรอบแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการสื่อความหมาย

3.3.1 ทฤษฎีการสื่อความหมายด้วยระบบสัญลักษณ์

สัญลักษณ์คือศาสตร์ที่ศึกษากระบวนการให้และเข้าใจความหมายของสิ่งต่าง ๆ (Representation) โดย ฤกษ์ทองเลิศ (2554, น. 19-24) จำแนกสัญลักษณ์ออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

- 1) สัญลักษณ์ (Icon) หมายถึง สื่อที่มีลักษณะคล้ายกับสิ่งที่หมายถึง เช่น ภาพการ์ตูนสุนัขที่สื่อถึงสุนัข
- 2) ดรรชนี (Index) หมายถึง สื่อที่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุผลกับสิ่งที่อ้างอิง เช่น คิวไฟสื่อถึงเหตุไฟไหม้
- 3) สัญลักษณ์ (Symbol) หมายถึง สื่อที่คนในสังคมตกลงกันว่ามีความหมายเฉพาะ เช่น ไม้กางเขนสื่อถึงศาสนาคริสต์

ส่วนการรับรู้ความหมายสามารถจำแนกได้ 2 ระดับ ได้แก่ 1) ความหมายโดยตรง (Denotation) มีความหมายตามแบบแผน และ 2) ความหมายโดยนัย (Connotation) มีความหมายทางสังคมเชื่อมโยงกับมายาคติหรืออุดมการณ์ในสังคม ภาพถ่ายและความหมายเกิดขึ้นควบคู่กัน ทั้งความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย ซึ่งสามารถจำแนกที่มาของความหมายได้ 2 ลักษณะ (ฤกษ์ทองเลิศ, 2554, น. 19-24) ได้แก่

- 1) ความหมายเชิงสัญลักษณ์ของรูปทรงวัตถุในภาพ

รูปทรงวัตถุในภาพ นอกจากสื่อความหมายโดยตรง ยังสามารถตีความในเชิงสัญลักษณ์ได้ เช่น ดอกมะลิสื่อถึงวันแม่หรือความรักบริสุทธิ์ ซึ่งต้องอาศัยประสบการณ์และการเรียนรู้ร่วมกับบริบท เช่น ชื่อภาพหรือคำอธิบายที่อาจเปลี่ยนแปลงความหมายได้

- 2) ความหมายแฝงจากเทคนิคการถ่ายภาพ

เทคนิคการถ่ายภาพ เช่น มุมกล้อง แสง หรือระยะชัด ล้วนสามารถสื่อความหมายแฝงตามประสบการณ์ของผู้ถ่ายได้ โดยสะท้อนจิตวิทยาการมองเห็นของมนุษย์ อย่างไรก็ตาม บริบทของสถานการณ์ เช่น ภาพข่าว อาจส่งผลให้เทคนิคเหล่านี้ไม่สามารถสื่อสารตามหลักทฤษฎีได้อย่างสมบูรณ์

3.3.2 ทฤษฎีองค์ประกอบของการจัดองค์ประกอบภาพ

ทฤษฎีกล่าวถึงกระบวนการวางและจัดเรียงองค์ประกอบภายในภาพเพื่อให้เกิดความสมดุล กลมกลืน และน่าสนใจ โดยใช้หลักการทางศิลปะ เช่น เส้น สี แสง เงา และมวล เพื่อควบคุมจุดโฟกัสและนำสายตาผู้ชมไปยังจุดสำคัญของภาพ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารองค์ประกอบหรือใจความสำคัญด้วยภาพ ตามแนวคิดของ Edgar Payne (2005) ที่ถูกใช้ในการอ้างอิงในหนังสือ Art and the Gardener โดย Gordon Hayward (2008) การจัดองค์ประกอบสามารถแบ่งออกเป็น 15 รูปแบบ ได้แก่

- 1) สมดุลแบบคานถ่วง (Steelyard) หมายถึง การใช้มวลไม่เท่ากันจัดวางให้สมดุลรอบจุดหมุน เน้นความเชื่อมโยงระยะใกล้ กลาง ไกล
- 2) สมดุลแบบตาชั่ง (The Balance Scale) หมายถึง การวางองค์ประกอบแบบสมมาตร มักใช้กับภาพภูเขาหรือการตกแต่งภายใน
- 3) องค์ประกอบวงกลม (Circle) หมายถึง การใช้เส้นหรือรูปทรงโค้งล้อมรอบวัตถุ เพื่อสร้างความกลมกลืน
- 4) เส้นโค้งรูปตัว S (S Curve) หมายถึง การใช้เส้นโค้ง เช่น แม่น้ำ ถนน เพื่อพาสายตาไปยังจุดโฟกัส
- 5) องค์ประกอบรูปสามเหลี่ยม (Pyramid) หมายถึง การสร้างความมั่นคงผ่านโครงสร้างสามเหลี่ยมหรือพีระมิด
- 6) องค์ประกอบรูปกากบาท (The Cross) หมายถึง การวางองค์ประกอบเป็นรูปสามเหลี่ยม มักพบในภาพสถาปัตยกรรม จุดสนใจมักวางที่จุดตัดของเส้น
- 7) เส้นแผ่ออกจากศูนย์กลาง (Radiating Line) หมายถึง การมีเส้นนำสายตาไปยังจุดสนใจ แต่ควรควบคุมไม่ให้ต่อเนื่องเกินไป
- 8) องค์ประกอบรูปตัว L (Ell or Rectangular) หมายถึง การสร้างสมดุลระหว่างเส้นแนวดิ่งกับแนวนอน
- 9) สมดุลแบบคานถ่วงกลับด้าน (Suspended Steelyard) หมายถึง การวางมวลหลักด้านบน และให้พื้นที่ด้านล่างเรียบง่าย
- 10) องค์ประกอบสามจุด (Three Spot) หมายถึง การสร้างความสมดุลและความเป็นหนึ่งเดียวผ่านการวางจุดสามตำแหน่ง
- 11) องค์ประกอบมวลกลุ่ม (Grouped Mass) หมายถึง การรวมมวลหลายกลุ่มเพื่อสร้างความเป็นเอกภาพ เหมาะกับภาพหุ่นนิ่ง
- 12) องค์ประกอบเส้นทแยงมุม (Diagonal Line) หมายถึง การใช้เส้นเอียงนำสายตา ควรมีเส้นหรือมวลคั่นเพื่อชะลอสายตา
- 13) องค์ประกอบรูปอุโมงค์ (The Tunnel) หมายถึง การใช้ช่องเปิดลึคนำสายตาเข้าสู่จุดโฟกัส เช่น ช่องใต้สะพาน
- 14) องค์ประกอบซิลูเอต (The Silhouette) หมายถึง การลดรายละเอียด ใช้เงาดำตัดกับพื้นหลังเพื่อเน้นรูปร่างโดยรวม
- 15) องค์ประกอบแบบแพตเทิร์น (The Pattern) หมายถึง การรูปแบบนามธรรมเน้นจังหวะและความกลมกลืน อาจไม่มีจุดสนใจชัดเจน

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การสื่อความหมายของภูมิทัศน์ผ่านภาพที่คัดสรร กรณีศึกษาอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี เป็นการศึกษาองค์ประกอบที่สำคัญและควรค่าแก่การอนุรักษ์ผ่านทฤษฎีภูมิทัศน์วัฒนธรรมและภูมินิเวศ และนำมาถ่ายทอดผ่านภาพถ่ายเพื่อประเมินว่าสื่อกลางสามารถเป็นสื่อที่สามารถสื่อความหมายได้เหมาะสมหรือไม่ โดยรายละเอียดและขั้นตอนการวิจัยสามารถแบ่งได้เป็น 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

4.1 สร้างแบบสำรวจเก็บข้อมูลและการเก็บข้อมูลภาพถ่าย

ผู้วิจัยเตรียมแบบสำรวจเก็บข้อมูลก่อนการลงพื้นที่สำรวจและถ่ายภาพภูมิทัศน์นาเกลือ เพื่อให้การเก็บข้อมูลเป็นไปได้อย่างง่าย แม่นยำและชัดเจนซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากต่อการนำไปวิเคราะห์ผลและสรุปผลถึงการเปลี่ยนแปลงของภูมิทัศน์นาเกลือ เครื่องมือสร้างแบบสำรวจเก็บข้อมูล (Survey123) ถูกเลือกใช้ในการระบุประเภทภาพถ่าย องค์ประกอบของภาพถ่าย ตำแหน่งภาพถ่าย ประเภทพื้นที่และข้อมูลอื่น ๆ โดยมีการเลือกใช้ทฤษฎีอ้างอิงที่นำมาปรับใช้เพื่อการเก็บข้อมูลและองค์ประกอบที่ต้องการถ่ายภาพตามเกณฑ์ ดังนี้

1) ทฤษฎีภูมิทัศน์วัฒนธรรม นำปัจจัยด้านองค์ประกอบของภูมิทัศน์วัฒนธรรมที่มีคุณค่าทั้งที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ของพื้นที่ภูมิทัศน์นาเกลือมาใช้ในการสำรวจเก็บข้อมูล ประกอบด้วย (1) องค์ประกอบพื้นที่เกษตรกรรม (2) อุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ (3) สถาปัตยกรรม (4) ผลผลิต (5) การประกอบอาชีพ (6) ประเพณีความเชื่อ (7) ลักษณะสีสันทันและบรรยากาศ (8) ภูมิปัญญาพื้นถิ่น

2) ทฤษฎีภูมิโนเวศ นำปัจจัยด้านองค์ประกอบของภูมิโนเวศที่มีคุณค่าต่อโนเวศบริการประเภทต่าง ๆ มาใช้ในการสำรวจเก็บข้อมูล ประกอบด้วย (1) มนุษย์ (2) สัตว์ปีก (3) พืชพรรณ (4) ภูมิประเทศ (5) ดิน (6) น้ำ

นอกจากนี้ยังมีการเก็บข้อมูลด้วยการปักหมุดจุดถ่ายภาพลงไปในแผนที่ และการระบุลักษณะของพื้นที่ที่ทำการเก็บข้อมูลตามพื้นที่ขอบเขตการวิจัยที่กำหนดไว้เบื้องต้น หลังจากนำแบบสำรวจเก็บข้อมูลที่อ้างอิงตามทฤษฎีทั้ง 2 ข้อและข้อมูลสำคัญที่จำเป็นต้องสำรวจอื่น ๆ มารวมกันแล้ว ทำให้จะมีรูปแบบของแบบสำรวจการเก็บข้อมูลทั้งหมด 5 ข้อดังนี้

1) ภาพที่ถ่ายเป็นประเภทใด โดยมีตัวเลือกเป็น Culture (C) และ Ecology (E)

1.1) ถ้าเป็น Culture มีองค์ประกอบอะไรบ้าง

1.2) ถ้าเป็น Ecology มีองค์ประกอบอะไรบ้าง

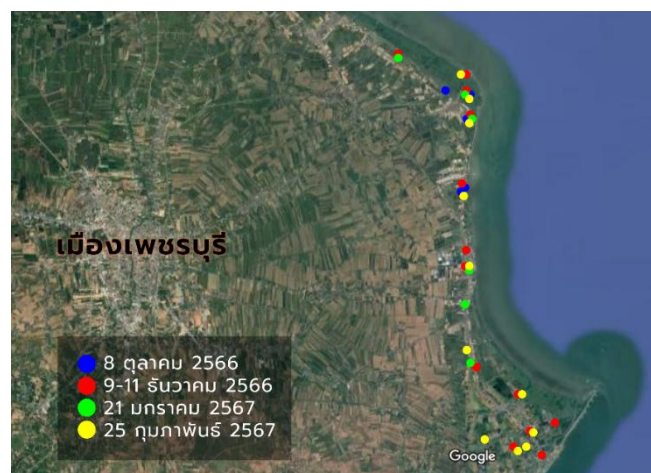
2) ใส่รูปที่ถ่ายลงในแบบสำรวจเก็บข้อมูล

3) ปักหมุดสถานที่ถ่ายภาพลงบนแผนที่

4) ลักษณะพื้นที่เป็นอย่างไร

5) กรอรายละเอียดเพิ่มเติม (ถ้ามี)

เมื่อสร้างแบบสำรวจเก็บข้อมูลเสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาและตรวจสอบพื้นที่เบื้องต้นผ่านเครื่องมือระบบปฏิบัติการออนไลน์ (Google Maps) เพื่อระบุตำแหน่งสถานที่เก็บข้อมูลให้มีความสอดคล้องกับรูปแบบของภาพถ่ายที่ต้องการในการสื่อความหมาย โดยคัดเลือกตามขอบเขตด้านพื้นที่วิจัย ซึ่งสามารถนำมาแสดงบนแผนที่ได้ ดังนี้

ภาพที่ 2 แผนที่ลงพื้นที่เก็บข้อมูล

ดัดแปลงจาก Google Maps (<https://maps.google.com>)

เนื่องจากพื้นที่นาเกลือมีขนาดกว้างขวางและมีกิจกรรมที่เกิดขึ้นจากมนุษย์และธรรมชาติที่แตกต่างกันในแต่ละช่วงเวลาของปี ผู้วิจัยจึงได้ลงสำรวจพื้นที่และเก็บข้อมูลภาพถ่ายทั้งหมด 4 รอบ เพื่อความครบถ้วนของข้อมูล ดังนี้

- 1) วันที่ 8 ตุลาคม พ.ศ. 2566 (เริ่มทำนาเกลือ) เก็บข้อมูลภาพถ่ายโดยผู้วิจัย
- 2) วันที่ 9-11 ธันวาคม พ.ศ. 2566 (นกอพยพเข้ามาในพื้นที่จากตอนเหนือ) เก็บข้อมูลภาพถ่ายโดยผู้วิจัยร่วมกับ ผศ. ดร.พงษ์ หาญยุทธนากร ว่าที่ร้อยตรีศกรินทร์ แสนสุข และนายปณณวิชญ์ จิระตระกูลวัชร
- 3) วันที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2567 (เริ่มเก็บเกี่ยวผลผลิต) เก็บข้อมูลภาพถ่ายโดยผู้วิจัย
- 4) วันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567 (นกอพยพเข้ามาในพื้นที่จากตอนใต้) เก็บข้อมูลภาพถ่ายโดยผู้วิจัยร่วมกับ ศ.ดร. อริยา อรุณินท์ ผศ.ดร.พงษ์ หาญยุทธนากร ผศ.ดร.ภัสสรพล งามอุโฆษ ว่าที่ร้อยตรีศกรินทร์ แสนสุขและ นายปณณวิชญ์ จิระตระกูลวัชร

โดยการสำรวจและเก็บข้อมูลภาพถ่ายใช้กล้องดิจิทัลทั้งหมดเพื่อความยืดหยุ่นในการปรับแก้ภาพถ่าย และเป็นการถ่ายภาพตามหลักการจัดองค์ประกอบเพื่อดึงดูดเด่นของภาพแต่ละภาพออกมาอย่างชัดเจนและตรงประเด็น หลังจากเก็บภาพถ่ายแล้วจะนำไปสู่กระบวนการคัดสรรภาพถ่ายตัวแทนโดยการจำแนกปัจจัยต่าง ๆ ภายในภาพและให้คะแนนภาพ วิธีการคัดสรรภาพถ่ายตัวแทนได้มีการอ้างอิงและปรับใช้มาจากทฤษฎีภูมิทัศน์วัฒนธรรม ภูมินิเวศ การสื่อความหมายด้วยระบบสัญลักษณ์ และการจัดองค์ประกอบภาพ โดยภาพถ่ายที่ได้รับคะแนนสูงและต่ำจำนวนหนึ่งจะถูกนำมาใช้ต่อในการศึกษาการสื่อความหมายแก่บุคคลทั่วไป

4.2 การคัดสรรภาพตัวแทน

การคัดสรรภาพตัวแทนถูกแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ภาพถ่ายภูมิทัศน์วัฒนธรรมและภาพถ่ายภูมินิเวศ ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาลักษณะหรือองค์ประกอบของภูมิทัศน์ทั้ง 2 ประเภท ที่สำคัญและควรค่าแก่การอนุรักษ์ โดยได้มีการอ้างอิงและปรับใช้มาจากทฤษฎีภูมิทัศน์วัฒนธรรม ภูมินิเวศ และการสื่อความหมายด้วยระบบสัญลักษณ์ ซึ่งมีรายละเอียดการประเมินดังนี้

1) การคัดสรรภาพถ่ายด้วยทฤษฎีภูมิทัศน์วัฒนธรรม 3 ประการ ได้แก่ 1.1) ความแท้ (แท้จริงและดั้งเดิม) 1.2) ความอุดมสมบูรณ์ทางประวัติศาสตร์ และ 1.3) ความต่อเนื่องของประวัติศาสตร์และวิถีชีวิต โดยแบ่งคะแนนการประเมินแต่ละประการเป็น A-E ซึ่งมีความหมายดังนี้

A หมายถึง ภูมิทัศน์วัฒนธรรมที่ยังมีลักษณะทางกายภาพและภาพรวมทั้งหมดค่อนข้างสมบูรณ์

B หมายถึง ภูมิทัศน์วัฒนธรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงบางส่วนหรือองค์ประกอบที่ขาดหายไปบ้าง แต่ไม่ส่งผลกระทบต่อภาพรวมทั้งหมดมากนัก

C หมายถึง ภูมิทัศน์วัฒนธรรมที่องค์ประกอบจะหายไป แต่ภาพรวมทั้งหมดและความรู้สึกของพื้นที่ยังคงเหมือนเดิม

D หมายถึง ภูมิทัศน์วัฒนธรรมที่องค์ประกอบหายไปค่อนข้างมาก ลักษณะของภูมิทัศน์ค่อนข้างเปลี่ยนแปลงไปมาก แต่สามารถรับรู้ได้

E หมายถึง ภูมิทัศน์วัฒนธรรมที่องค์ประกอบหายไปมาก และลักษณะของภูมิทัศน์ไม่เหลือเค้าโครงเดิมมากนัก แต่ก่อให้เกิดความเข้าใจในสถานที่ได้

ภาพที่ 3 ตัวอย่างภาพที่ได้รับการประเมิน A จากทฤษฎีภูมิทัศน์วัฒนธรรมทั้ง 3 ประการ
(ถ่ายโดย ผศ.ดร.ภัสสรพล งามอุโฆษ, 2567)

ภาพที่ 4 ตัวอย่างภาพที่ได้รับการประเมิน E จากทฤษฎีภูมิทัศน์วัฒนธรรมทั้ง 3 ประการ
(ถ่ายโดย นายวชิรวิทย์ เลิศสกุลทอง, 2567)

2) การคัดสรรภาพถ่ายด้วยทฤษฎีภูมิโนเวศ 4 ประการ ได้แก่ 2.1) ด้านการเป็นแหล่งผลิต 2.2) ด้านการควบคุมกลไกของระบบ 2.3) ด้านการให้บริการวัฒนธรรม และ 2.4) ด้านการบริการสนับสนุน โดยแบ่งคะแนนการประเมินแต่ละประการเป็นระดับ 1-5 ตามลำดับความชัดเจนของภาพถ่ายที่สามารถสื่อสารตามทฤษฎีได้

3) การคัดสรรภาพถ่ายด้วยระบบสัญลักษณ์ 3 ประการ ได้แก่ 3.1) สัญลักษณ์ 3.2) ตรรกะ และ 3.3) สัญลักษณ์ ซึ่งเป็นการประเมินเบื้องต้นว่าภาพถ่ายมีการสื่อความหมายด้วยระบบสัญลักษณ์หรือไม่ รวมถึงการประเมินด้วยการศึกษาความหมายแฝงของเทคนิคการถ่ายภาพ และความหมายแฝงขององค์ประกอบทัศนธาตุ

การประเมินภาพถ่ายที่กล่าวถึงข้างต้นเป็นกระบวนการที่ผู้วิจัยดำเนินการด้วยตนเอง เพื่อคัดสรรภาพถ่ายที่สามารถเป็นตัวแทนของภูมิทัศน์นาเกลือ โดยใช้หลักเกณฑ์พิจารณาหลักทั้งจากทฤษฎีภูมิทัศน์วัฒนธรรม ทฤษฎีภูมิโนเวศ และเกณฑ์พิจารณาจากทฤษฎีดังกล่าวด้านการสื่อความหมายด้วยระบบสัญลักษณ์ ซึ่งประกอบด้วยความหมายแฝงจากเทคนิคการถ่ายภาพและความหมายแฝงจากทัศนศิลป์ ภาพถ่ายแต่ละภาพจะถูกประเมินและให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งคะแนนเหล่านี้สะท้อนถึงความสามารถของภาพถ่ายในการสื่อสารองค์ประกอบทางภูมิทัศน์วัฒนธรรมและภูมิโนเวศของพื้นที่นาเกลือ

ภาพถ่ายภูมิวัฒนธรรม				ภาพถ่ายภูมิวัฒนธรรม			
	คะแนนภูมิทัศน์วัฒนธรรม (เต็ม 15.00)	คะแนนสัญลักษณ์ (เต็ม 5.00)	รวมคะแนน (เต็ม 20.00)		คะแนนภูมิทัศน์วัฒนธรรม (เต็ม 15.00)	คะแนนสัญลักษณ์ (เต็ม 5.00)	รวมคะแนน (เต็ม 20.00)
CL1	4.00	2.5	6.50	CL31	13.00	2.5	15.50
CL2	5.00	5	10.00	CL32	13.00	2.5	15.50
CL3	5.00	2.5	7.50	CL33	13.00	5	18.00
CL4	5.00	2.5	7.50	CL34	13.00	5	18.00
CL5	5.00	2.5	7.50	CL35	13.00	5	18.00
CL6	5.00	2.5	7.50	CL36	13.00	2.5	15.50
CL7	5.00	2.5	7.50	CL37	13.00	5	18.00
CL8	5.00	2.5	7.50	CL38	13.00	5	18.00
CL9	5.00	2.5	7.50	CL39	13.00	5	18.00
CL10	5.00	2.5	7.50	CL40	13.00	5	18.00
CL11	5.00	2.5	7.50	CL41	13.00	0	13.00
CL12	5.00	2.5	7.50	CL42	13.00	2.5	15.50
CL13	5.61	2.5	8.11	CL43	13.00	2.5	15.50
CL14	5.82	2.5	8.32	CL44	13.00	2.5	15.50
CL15	6.00	2.5	8.50	CL45	13.00	2.5	15.50
CL16	6.00	2.5	8.50	CL46	13.21	0	13.21
CL17	6.00	0	6.00	CL47	13.29	2.5	15.79
CL18	6.00	2.5	8.50	CL48	13.39	0	13.39
CL19	6.00	2.5	8.50	CL49	13.39	2.5	15.89
CL20	7.00	2.5	9.50	CL50	13.64	2.5	16.14
CL21	7.00	2.5	9.50	CL51	13.00	5	18.00
CL22	7.00	2.5	9.50	CL52	14.00	5	19.00
CL23	7.00	2.5	9.50	CL53	14.00	5	19.00
CL24	7.00	0	7.00	CL54	14.00	5	19.00
CL25	7.00	2.5	9.50	CL55	14.00	5	19.00
CL26	7.00	5	12.00	CL56	14.00	5	19.00
CL27	7.00	5	12.00	CL57	14.32	2.5	16.82
CL28	7.00	0	7.00	CL58	15.00	5	20.00
CL29	7.00	5	12.00	CL59	15.00	0	15.00
CL30	8.00	2.5	10.50	CL60	15.00	0	15.00

ภาพที่ 5 คะแนนการประเมินภาพถ่ายตัวแทนภูมิทัศน์วัฒนธรรม

ภาพถ่ายภูมิโนเวศ				ภาพถ่ายภูมิโนเวศ			
	คะแนนภูมิโนเวศ (เต็ม 15.00)	คะแนนสัญลักษณ์ (เต็ม 5.00)	รวมคะแนน (เต็ม 20.00)		คะแนนภูมิโนเวศ (เต็ม 15.00)	คะแนนสัญลักษณ์ (เต็ม 5.00)	รวมคะแนน (เต็ม 20.00)
EL1	5.25	2.5	7.75	EL31	9.00	0	9.00
EL2	6.00	0	6.00	EL32	9.00	0	9.00
EL3	6.00	0	6.00	EL33	9.00	5	14.00
EL4	6.00	0	6.00	EL34	9.00	0	9.00
EL5	6.75	0	6.75	EL35	9.75	0	9.75
EL6	6.75	2.5	9.25	EL36	9.75	0	9.75
EL7	6.75	0	6.75	EL37	9.75	0	9.75
EL8	7.50	0	7.50	EL38	9.75	0	9.75
EL9	7.50	0	7.50	EL39	9.75	0	9.75
EL10	7.50	0	7.50	EL40	9.75	0	9.75
EL11	7.50	0	7.50	EL41	9.75	2.5	12.25
EL12	7.50	0	7.50	EL42	9.75	0	9.75
EL13	7.50	0	7.50	EL43	9.75	2.5	12.25
EL14	7.50	0	7.50	EL44	9.75	0	9.75
EL15	7.50	0	7.50	EL45	9.75	0	9.75
EL16	7.50	2.5	10.00	EL46	9.75	0	9.75
EL17	7.50	2.5	10.00	EL47	9.75	2.5	12.25
EL18	7.50	0	7.50	EL48	10.50	0	10.50
EL19	7.50	0	7.50	EL49	10.50	0	10.50
EL20	7.50	0	7.50	EL50	10.50	0	10.50
EL21	7.50	0	7.50	EL51	10.50	5	15.50
EL22	7.50	0	7.50	EL52	11.25	0	11.25
EL23	7.50	0	7.50	EL53	11.25	0	11.25
EL24	7.50	2.5	10.00	EL54	11.25	0	11.25
EL25	7.50	2.5	10.00	EL55	12.00	0	12.00
EL26	7.50	0	7.50	EL56	12.00	0	12.00
EL27	7.50	0	7.50	EL57	12.00	0	12.00
EL28	7.50	0	7.50	EL58	12.00	0	12.00
EL29	7.50	0	7.50	EL59	12.75	5	17.75
EL30	7.50	0	7.50	EL60	12.75	0	12.75

ภาพที่ 6 คะแนนการประเมินภาพถ่ายตัวแทนภูมิโนเวศ

หลังจากการประเมินเสร็จสิ้น ผู้วิจัยจะทำการคัดเลือกภาพถ่ายที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดตามทฤษฎีภูมิทัศน์วัฒนธรรม ภูมินิเวศ และระบบสัญลักษณ์ของแต่ละประเภท โดยเลือกอย่างละ 60 ภาพ รวมเป็น 120 ภาพ เพื่อจัดเรียงเป็นกลุ่มภาพถ่าย กลุ่มละ 3 ภาพ ตามกลุ่มคะแนนที่ได้รับ (คะแนนต่ำอยู่ด้วยกัน คะแนนสูงอยู่ด้วยกัน) รวมทั้งหมด 20 ชุด เพื่อความสะดวกในการทำแบบประเมินต่อไปและเพื่อการศึกษาความสัมพันธ์ของทฤษฎีที่ใช้คัดสรรภาพตัวแทนต่อมุมมองของบุคคลภายนอก

กลุ่มภาพถ่ายเหล่านี้จะถูกนำไปให้บุคคลภายนอกที่ไม่เกี่ยวข้องกับการวิจัยทำการประเมินต่อไป โดยบุคคลเหล่านี้จะให้ความเห็นหรือคะแนนตามความรู้สึกที่ได้รับโดยตรงจากภาพถ่ายเพราะไม่เห็นคะแนนประเมินก่อนหน้านี้ โดยเฉพาะในประเด็นที่สามารถตอบคำถามการวิจัยได้ว่าภาพถ่ายเหล่านั้นสามารถสื่อสารและก่อให้เกิดความรู้สึกที่สนับสนุนการอนุรักษ์องค์ประกอบทางวัฒนธรรมหรือสิ่งแวดล้อมของนาเกลือได้หรือไม่ กระบวนการนี้มีความสำคัญในการตรวจสอบว่าภาพถ่ายที่คัดสรรมา สามารถส่งเสริมความเข้าใจและการตระหนักรู้เกี่ยวกับคุณค่าของภูมิทัศน์นาเกลือในสายตาของผู้ชมทั่วไปได้จริงหรือไม่

4.3 การสร้างแบบประเมิน

การประเมินภาพถ่ายในงานวิจัยฉบับนี้ ได้ดำเนินการโดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ซึ่งเป็นจำนวนที่พิจารณาจากความเหมาะสมและประสบการณ์ตรงของผู้ประเมิน โดยเน้นผู้ที่มีประสบการณ์ในการเข้าถึงพื้นที่ภูมิทัศน์นาเกลือบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรีมาแล้วเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากข้อจำกัดในการเก็บข้อมูลภูมิหลังของผู้ประเมินอย่างละเอียด ผู้วิจัยจึงตระหนักว่าประเด็นดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อความคลาดเคลื่อนในข้อสรุปของงานวิจัย ซึ่งผู้วิจัยจะนำประเด็นนี้ไปพิจารณาและระบุเป็นข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในลำดับถัดไป เพื่อให้การศึกษามีความสมบูรณ์และชัดเจนยิ่งขึ้น

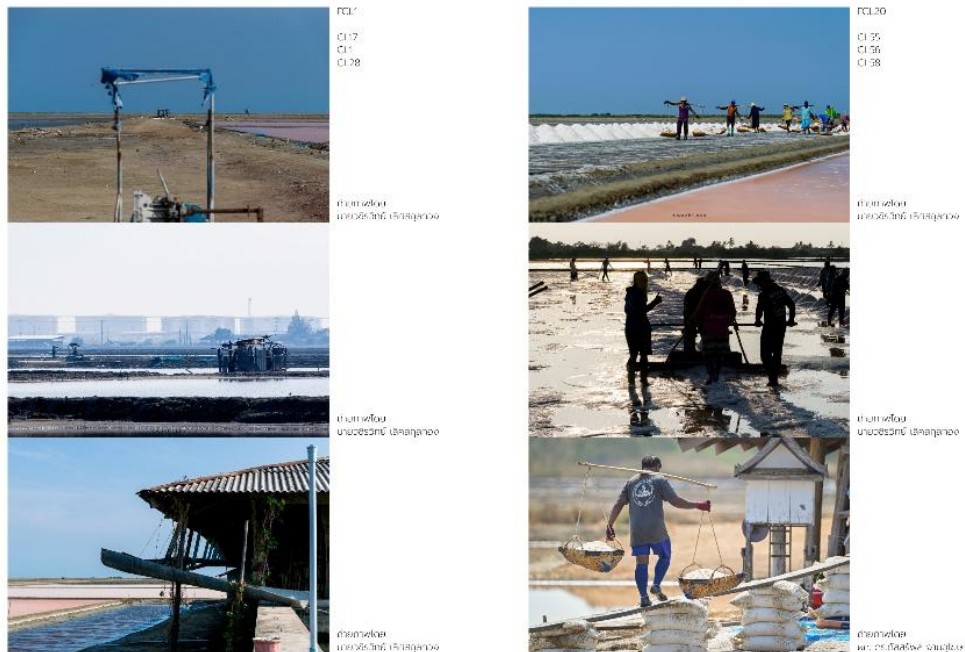
ทั้งนี้ เพื่อรักษาความเป็นกลางและเพิ่มระดับความน่าเชื่อถือของข้อมูลให้มากที่สุด ผู้วิจัยได้เลือกใช้วิธีการประเมินแบบไม่ระบุตัวตน (Anonymous Evaluation) โดยผู้ประเมินจะไม่ได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับชื่อผู้วิจัยหรือข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ภาพถ่ายชุดดังกล่าว วิธีการนี้ถือเป็นกลไกสำคัญในการลดอคติหรือความลำเอียงที่อาจเกิดขึ้นจากปัจจัยภายนอก อีกทั้งยังส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมประเมินสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระและตรงไปตรงมาตามความเป็นจริง

ในการประเมินดังกล่าว บุคคลภายนอกจะได้รับกลุ่มภาพถ่ายภูมิทัศน์นาเกลือที่คัดสรรมา โดยในแต่ละกลุ่มจะประกอบด้วยภาพถ่าย 3 ภาพ ซึ่งครอบคลุมทั้งภาพถ่ายที่สะท้อนภูมิทัศน์วัฒนธรรมและภูมินิเวศ ผู้ประเมินจะได้รับคำชี้แจงที่ชัดเจนว่าให้ทำการพิจารณาภาพถ่ายแต่ละภาพ และตอบคำถามการวิจัย 2 ข้อ ดังนี้

1) ลักษณะหรือองค์ประกอบของภูมิทัศน์นาเกลือที่สำคัญและควรค่าแก่การอนุรักษ์มีอะไรบ้าง โดยคำถามนี้มุ่งเน้นให้ผู้ประเมินระบุองค์ประกอบใดของภาพถ่ายที่พวกเขามองว่ามีคุณค่า ไม่ว่าจะเป็นลักษณะทางกายภาพ เช่น แหล่งน้ำ ผลิตผล หรือเครื่องมือดั้งเดิมที่ใช้ในกระบวนการทำนาเกลือ ไปจนถึงองค์ประกอบทางวัฒนธรรมที่เป็นนามธรรมหรือภูมินิเวศ เช่น วิถีชีวิตของคนงาน การใช้แรงงานดั้งเดิม บรรยากาศของชุมชน นกอพยพ พืชพื้นถิ่น หรือรูปแบบภูมิประเทศ

2) ภาพถ่ายภูมิทัศน์นาเกลือมีส่วนในการสร้างความรับรู้เรื่องราวและกระตุ้นจิตสำนึกในการอนุรักษ์หรือไม่ โดยคำถามนี้มุ่งให้ผู้ประเมินพิจารณาว่าภาพถ่ายสามารถถ่ายทอดเรื่องราวหรือสะท้อนคุณค่าของภูมิทัศน์นาเกลือได้ดีเพียงใด และสามารถกระตุ้นให้เกิดความตระหนักถึงสำคัญของการอนุรักษ์ได้หรือไม่ ผู้ประเมินอาจพิจารณาจากการจัดองค์ประกอบภาพ การเลือกใช้แสง สี มุมมอง และสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่แสดงอยู่ในภาพว่ามีผลในการสร้างความรู้สึกหรือแรงบันดาลใจในการอนุรักษ์อย่างไร

การประเมินนี้จะช่วยให้ผู้วิจัยเข้าใจว่าภาพถ่ายที่คัดสรรไว้สามารถทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดคุณค่าและความสำคัญของภูมิทัศน์นาเกลือได้มากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ยังช่วยให้เห็นว่าองค์ประกอบใดของภูมิทัศน์ที่ผู้ชมทั่วไปมองว่ามีความสำคัญ และภาพถ่ายสามารถมีบทบาทในการส่งเสริมจิตสำนึกในการอนุรักษ์ได้จริงหรือไม่

ภาพที่ 7 (ซ้าย) ตัวอย่างกลุ่มรูปถ่ายตัวแทนภูมิทัศน์วัฒนธรรมที่ได้คะแนนต่ำในแบบประเมิน
ภาพที่ 8 (ขวา) ตัวอย่างกลุ่มรูปถ่ายตัวแทนภูมิทัศน์วัฒนธรรมที่ได้คะแนนสูงในแบบประเมิน

ภาพที่ 9 (ซ้าย) ตัวอย่างกลุ่มรูปถ่ายตัวแทนภูมินิเวศที่ได้คะแนนต่ำในแบบประเมิน
ภาพที่ 10 (ขวา) ตัวอย่างกลุ่มรูปถ่ายตัวแทนภูมินิเวศที่ได้คะแนนสูงในแบบประเมิน

1. ภูมิทัศน์วัฒนธรรม: จากกลุ่มภาพดังกล่าว มองคํประกอบใดที่สำคัญและควรค่าแก่การอนุรักษ์บ้าง (เลือกตอบได้หลายข้อ)

FCU.14
CL.42
CL.44
CL.45

ภาพที่ 14
Landscape of the beach

ภาพที่ 15
Landscape of the beach

☐ องค์ประกอบพื้นที่เกษตรกรรม

☐ อุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้

☐ สถาปัตยกรรม

☐ ผลผลิต

☐ การประกอบอาชีพ

☐ ประเพณีความเชื่อ

☐ ลักษณะสิ่งสิ่งและบรรยากาศ

☐ ภูมิปัญญาพื้นถิ่น

2. จากกลุ่มภาพดังกล่าวผู้ชมเกิดความรู้สึกอยากอนุรักษ์หรือไม่ (เลือกข้อใดข้อหนึ่ง)

Check all that apply.

☐ อยากอนุรักษ์ (เห็นความสำคัญและต้อง)

☐ ไม่

☐ ไม่อยากอนุรักษ์ (ไม่เห็นความสำคัญและต้อง)

3. เหตุผลเพิ่มเติมหากมี

This content is neither created nor endorsed by Google.

Google Forms

Mark only one oval

ภาพที่ 11 ตัวอย่างคำถามในแบบประเมิน

4.4 การวิเคราะห์และสรุปผล

ข้อสรุปผลของกระบวนการวิจัยนี้เกิดจากการดำเนินการตามขั้นตอนที่วางแผนไว้ในการคัดสรรภาพตัวแทนของนาเกลือ โดยใช้ทฤษฎีภูมิทัศน์วัฒนธรรมและทฤษฎีภูมินิเวศเป็นกรอบแนวคิดในการคัดเลือกภาพถ่าย ผู้วิจัยได้ดำเนินการถ่ายภาพภูมิทัศน์นาเกลือตามแนวคิดทั้งสอง เพื่อสะท้อนคุณค่าเชิงวัฒนธรรม วิถีชีวิต และลักษณะทางนิเวศของพื้นที่ จากนั้นจึงทำการคัดเลือกภาพถ่ายที่สะท้อนคุณค่าเหล่านี้อย่างชัดเจน พร้อมระบุประเภทขององค์ประกอบของแต่ละกลุ่มภาพเพื่อเตรียมนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบในตอนท้ายร่วมกับแบบประเมินโดยบุคคลภายนอก

โดยการวิเคราะห์และสรุปผลแบบประเมินจะมุ่งเน้นไปที่การตอบวัตถุประสงค์การวิจัยเป็นหลัก ในประเด็นด้านการระบุองค์ประกอบที่สำคัญและควรค่าแก่การอนุรักษ์และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาพถ่ายภูมิทัศน์นาเกลือกับทัศนคติของผู้คนต่อภาพที่คัดสรร ผ่านการเปรียบเทียบมุมมองระหว่างผู้วิจัยกับบุคคลภายนอกจำนวน 30 คน ว่ามีการมององค์ประกอบร่วมกันหรือแตกต่างกันอย่างไร รวมไปถึงการวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในแต่ละกลุ่มภาพด้วย

องค์ประกอบในกลุ่มภาพถ่ายภูมิวัฒนธรรม								
กลุ่มภาพถ่าย	องค์ประกอบที่จับต้องได้				องค์ประกอบที่จับต้องไม่ได้			
	องค์ประกอบพื้นที่เกษตรกรรม	อุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้	สถาปัตยกรรม	ผลผลิต	การประกอบอาชีพ	ประเพณี ความเชื่อ	ลักษณะสิ่งสืบและบรรยากาศในพื้นที่	ภูมิปัญญาอื่น ๆ
FCL1	/						/	
FCL2			/	/				/
FCL3					/		/	
FCL4	/	/	/	/	/		/	/
FCL5			/	/				
FCL6	/		/	/			/	/
FCL7				/	/			
FCL8	/			/	/			/
FCL9	/	/	/		/	/	/	
FCL10	/				/	/	/	
FCL11	/		/				/	/
FCL12		/	/	/	/			/
FCL13	/	/	/	/	/		/	/
FCL14	/	/		/	/		/	/
FCL15			/	/				/
FCL16	/	/		/	/		/	/
FCL17			/	/		/	/	/
FCL18	/	/	/	/	/		/	/
FCL19	/			/			/	/
FCL20	/	/		/	/		/	/

ภาพที่ 12 การระบุองค์ประกอบที่สำคัญและควรค่าแก่การอนุรักษ์ด้านภูมิทัศน์วัฒนธรรมโดยผู้วิจัย

องค์ประกอบในกลุ่มภาพถ่ายภูมินิเวศ						
กลุ่มภาพถ่าย	ภูมิประเทศ	ดิน	น้ำ	พืชพรรณ	สัตว์	องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์
FEL1	/	/	/		/	
FEL2	/	/	/	/	/	
FEL3	/	/	/	/	/	
FEL4		/	/		/	
FEL5		/	/		/	
FEL6		/	/		/	
FEL7	/	/	/		/	
FEL8		/	/		/	
FEL9		/	/		/	/
FEL10	/	/	/	/	/	/
FEL11			/		/	
FEL12	/		/		/	
FEL13			/		/	/
FEL14		/			/	
FEL15	/	/	/		/	/
FEL16		/		/	/	
FEL17			/	/	/	
FEL18	/	/	/		/	/
FEL19	/	/	/		/	/
FEL20	/		/		/	/

ภาพที่ 13 การระบุองค์ประกอบที่สำคัญและควรค่าแก่การอนุรักษ์ด้านภูมินิเวศโดยผู้วิจัย

	ภาพภูมิทัศน์วัฒนธรรม								ภาพเขตรังสีกล่าวถึงให้เกิดความรู้สึกอยากอนุรักษ์หรือไม่				
	ภาพเขตรังสีกล่าวถึงองค์ประกอบใดที่สำคัญและควรทำการอนุรักษ์								อื่น ๆ	อยากอนุรักษ์	เฉย ๆ	ไม่อยากอนุรักษ์	เหตุผลเพิ่มเติมหากมี
	องค์ประกอบที่จับต้องได้				องค์ประกอบที่จับต้องไม่ได้								
องค์ประกอบที่เห็น ภายนอกพื้นที่ (บริเวณทางบก ทาง น้ำ ทางป่า ฯลฯ ต้นตอ ฯลฯ)	องค์ประกอบที่ เห็น (รั้ว ประตู ทางเข้า ฯลฯ)	สถาปัตยกรรม (เรือนเพิง หลังคา ฯลฯ)	แหล่งที่ตั้ง (ถนน ฯลฯ)	การประกอบ อาชีพ (นาแปลง ฯลฯ สวน ฯลฯ)	ประเพณี และขนบธรรมเนียม จารีต (พิธี ฯลฯ)	ลักษณะ พื้นที่ (ทาง ฯลฯ)	ภูมิปัญญา (การ ทำ ฯลฯ)	อื่น ๆ	อยากอนุรักษ์	เฉย ๆ	ไม่อยากอนุรักษ์		
FCL1	78%	48%	58%	28%	34%	28%	34%	38%	80%	18%	2%		
FCL2	46%	34%	76%	44%	26%	14%	30%	26%	58%	38%	4%		
FCL3	72%	46%	42%	26%	74%	22%	46%	36%	84%	14%	2%		
FCL4	64%	78%	60%	52%	50%	22%	36%	44%	96%	4%	0%		
FCL5	72%	44%	46%	58%	50%	18%	46%	36%	86%	14%	0%		
FCL6	68%	48%	59%	76%	34%	18%	38%	32%	88%	10%	2%		
FCL7	66%	78%	34%	50%	64%	15%	38%	36%	90%	10%	0%		
FCL8	42%	44%	26%	90%	50%	12%	26%	24%	80%	18%	2%		
FCL9	68%	58%	62%	24%	22%	16%	28%	28%	66%	24%	10%		
FCL10	62%	74%	36%	30%	50%	16%	26%	17%	74%	22%	4%		
FCL11	78%	34%	80%	18%	20%	10%	34%	26%	86%	14%	0%		
FCL12	48%	52%	66%	62%	82%	16%	24%	24%	88%	12%	0%		
FCL13	42%	60%	46%	78%	70%	10%	34%	34%	90%	10%	0%		
FCL14	50%	62%	22%	32%	41%	6%	18%	17%	88%	10%	2%		
FCL15	32%	36%	82%	80%	14%	4%	18%	22%	90%	4%	6%		
FCL16	40%	58%	20%	84%	54%	4%	32%	32%	90%	10%	0%		
FCL17	26%	16%	60%	46%	12%	36%	26%	18%	86%	14%	0%		
FCL18	50%	54%	48%	72%	70%	10%	34%	32%	94%	6%	0%		
FCL19	60%	12%	8%	84%	18%	14%	36%	36%	82%	16%	2%		
FCL20	42%	56%	16%	68%	82%	12%	46%	38%	86%	12%	2%		

ภาพที่ 14 ผลการประเมินภาพถ่ายตัวแทนภูมิทัศน์วัฒนธรรมโดยบุคคลภายนอก

	ภาพภูมิเเด							ภาพเขตรังสีกล่าวถึงเหตเกิดความรู้สึกอยากอนุรักษ์หรือไม่			เหตุผลเพิ่มเติมหากมี
	ภาพเขตรังสีกล่าวถึงองค์ประกอบใดที่สำคัญและควรค่าแก่การอนุรักษ์										
	ภูมิประเทศ	ดิน	น้ำ	พืชพรรณ	สัตว์	องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์	อื่น ๆ	อยากอนุรักษ์	เฉย ๆ	ไม่อยากอนุรักษ์	
FEL1	68%	32%	48%	20%	92%	10%		86%	14%	0%	
FEL2	62%	46%	74%	34%	76%	20%		80%	20%	0%	
FEL3	56%	50%	52%	54%	96%	14%		92%	8%	0%	
FEL4	52%	38%	64%	40%	96%	10%		88%	12%	0%	
FEL5	50%	36%	50%	32%	92%	12%		78%	20%	2%	
FEL6	42%	46%	62%	22%	94%	6%		88%	12%	0%	
FEL7	60%	56%	64%	26%	88%	12%		84%	16%	0%	
FEL8	64%	58%	66%	42%	94%	18%		84%	16%	0%	
FEL9	56%	56%	52%	36%	86%	12%		84%	16%	0%	
FEL10	76%	54%	68%	72%	84%	24%		90%	10%	0%	
FEL11	44%	14%	72%	16%	96%	8%		86%	14%	0%	
FEL12	64%	48%	74%	20%	92%	6%		90%	10%	0%	
FEL13	72%	64%	60%	52%	68%	16%		82%	18%	0%	
FEL14	48%	64%	52%	28%	88%	6%	ขยะ 2%	74%	18%	8%	
FEL15	64%	68%	68%	28%	82%	12%		80%	18%	2%	
FEL16	66%	60%	56%	86%	46%	12%		80%	14%	6%	
FEL17	76%	64%	56%	94%	50%	16%		92%	6%	2%	
FEL18	80%	64%	60%	38%	96%	22%		90%	6%	4%	
FEL19	82%	58%	80%	36%	84%	18%		92%	8%	0%	
FEL20	68%	64%	72%	28%	60%	20%		84%	10%	6%	

ภาพที่ 15 ผลการประเมินภาพถ่ายตัวแทนภูมิทัศน์โดยบุคคลภายนอก

5. ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามพบว่า โดยภาพรวมแล้วทุกภาพมีศักยภาพในการสร้างความรู้สึกรักในการอนุรักษ์แก่ผู้คน จากอัตราส่วนของบุคคลทั่วไปที่ออกความเห็นว่ายากอนุรักษ์เป็นจำนวนมาก ไม่จำกัดเพียงกลุ่มภาพถ่ายตัวแทนที่ได้รับคะแนนสูงหรือต่ำเพียงเท่านั้น ในกรณีของภาพถ่ายตัวแทนภูมิทัศน์วัฒนธรรมมีเพียงกลุ่มภาพ FCL2 กลุ่มภาพเดียวที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกเฉย ๆ จำนวนร้อยละ 38 ซึ่งนับเป็นจำนวนมากกว่า 10 คนจากทั้งหมด จากการวิเคราะห์กลุ่มภาพถ่ายตัวแทนดังกล่าว มีประเด็นในการวิเคราะห์ที่น่าสนใจ ดังนี้

ภาพที่ 16 กลุ่มภาพถ่ายตัวแทนภูมิทัศน์วัฒนธรรม FCL2

1) องค์ประกอบหลักที่แสดงถึงสถาปัตยกรรมที่เสื่อมโทรมแล้วทั้งหมด อาจสร้างเข้าใจในแง่ลบแก่บุคคลภายนอก หรือ ส่งผลให้บุคคลภายนอกไม่เข้าใจว่าเป็นสถาปัตยกรรมที่สำคัญและควรค่าแก่การอนุรักษ์

2) ระบบสัญญาที่ขาดหายไปบางส่วน ในภาพสามารถเล่าถึง สัญรูป คือ ยังเหลือร่าง และตรรกะนี้ คือ การที่ผู้คนปล่อย ยังเหลือทิ้งร้างเพราะเลิกประกอบอาชีพ ผู้คนหนีหายไปจากพื้นที่ ได้อย่างชัดเจน แต่การสื่อสารในมิติของสัญลักษณ์ยังไม่ ชัดเจนนัก ทำให้ขาดความแข็งแรงในการสื่อสารอย่างชัดเจน

3) หลักการจัดองค์ประกอบภาพแบบมวลกลุ่ม (Grouped Mass) ที่ทำให้ภาพดูหนึ่งไม่มีการเคลื่อนไหวส่งผลต่อสัญญา ที่ลดน้อยลงในภาพ เนื่องจากขนาดขององค์ประกอบภาพที่มีขนาดใหญ่ทำให้ขาดองค์ประกอบร่วมอื่น ๆ ที่ช่วยส่งเสริมความ เข้าใจในภาพถ่ายชุดนี้

4) เทคนิคการถ่ายภาพในมิติของระยะชัดลึกและสีสั่น การปรับภาพชัดลึกทำให้ทั่วทั้งภาพมีความสำคัญเท่ากันหมด โดยไม่จำเป็น ขาดเรื่องราวที่ถูกต้องและไม่ส่งเสริมองค์ประกอบหลักที่แท้จริง รวมไปถึงการใช้สีขาวและดำใน 2 ภาพบนทำให้ ความชัดเจนในองค์ประกอบเลือนหายไป เช่น กองเกลือที่ควรจะเป็นองค์ประกอบร่วมที่ช่วยส่งเสริมภาพกลืนไปกับ สถาปัตยกรรม

ต่อมาในกรณีของภาพถ่ายตัวแทนภูมินิเวศ ความรู้สึยกายกอนุรักษ์มีความหนักแน่นและชัดเจนมากกว่าภาพถ่าย ตัวแทนภูมิทัศน์วัฒนธรรมอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะกลุ่มภาพที่ได้คะแนนน้อยจำนวน 12 กลุ่ม สามารถสื่อสารให้ บุคคลภายนอกทั้งหมดไม่เลือกว่าไม่ยกายกอนุรักษ์ได้ อาจเป็นเพราะความรู้สึกด่อธรรมชาติในเชิงนิเวศมีความแข็งแรงฝังรากลึก ในจิตใจของบุคคลภายนอกมากกว่าด้านวัฒนธรรม เนื่องจากมิติทางนิเวศวิทยาสามารถจับต้องและเห็นเป็นรูปธรรมได้ง่ายกว่า

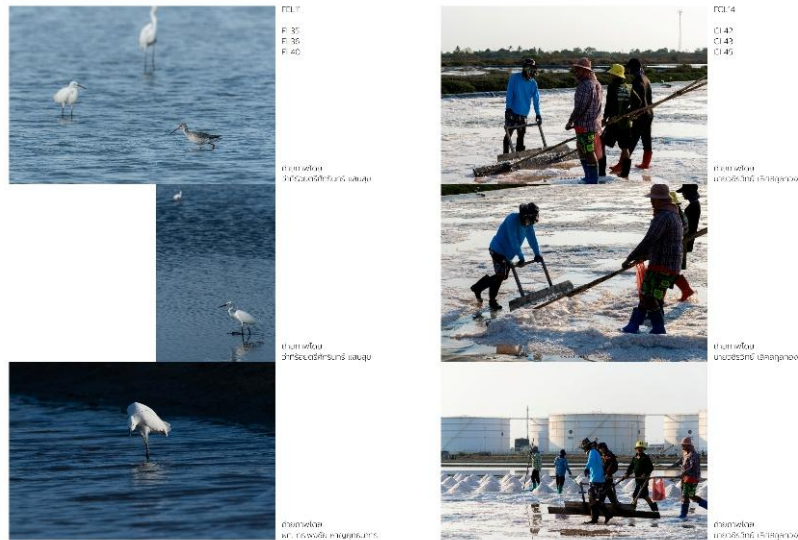
ภาพภูมิทัศน์วัฒนธรรม													
ภาพเขตรั้วกำแพงเมืองประกอบโดยที่สำคัญและควรค่าแก่การอนุรักษ์													
	องค์ประกอบที่จับต้องได้				องค์ประกอบที่จับต้องไม่ได้				องค์ประกอบที่จับต้องไม่ได้				อื่นๆ
	ผู้วิจัย	บุคคลทั่วไป	ผู้วิจัย	บุคคลทั่วไป	ผู้วิจัย	บุคคลทั่วไป	ผู้วิจัย	บุคคลทั่วไป	ผู้วิจัย	บุคคลทั่วไป	ผู้วิจัย	บุคคลทั่วไป	
FCL1	/	78%	/	48%	/	58%	/	28%	/	34%	/	38%	
FCL2	/	46%	/	34%	/	76%	/	44%	/	26%	/	26%	
FCL3	/	72%	/	46%	/	42%	/	26%	/	74%	/	46%	
FCL4	/	64%	/	78%	/	60%	/	52%	/	50%	/	36%	
FCL5	/	72%	/	44%	/	46%	/	58%	/	50%	/	46%	
FCL6	/	68%	/	48%	/	59%	/	76%	/	34%	/	38%	
FCL7	/	66%	/	78%	/	34%	/	50%	/	64%	/	36%	
FCL8	/	42%	/	44%	/	26%	/	90%	/	50%	/	26%	
FCL9	/	68%	/	58%	/	62%	/	24%	/	22%	/	28%	
FCL10	/	62%	/	74%	/	36%	/	30%	/	50%	/	26%	
FCL11	/	78%	/	34%	/	80%	/	18%	/	20%	/	34%	
FCL12	/	48%	/	52%	/	66%	/	62%	/	82%	/	24%	
FCL13	/	42%	/	60%	/	46%	/	78%	/	70%	/	34%	
FCL14	/	50%	/	62%	/	22%	/	32%	/	41%	/	18%	
FCL15	/	32%	/	36%	/	82%	/	80%	/	14%	/	18%	
FCL16	/	40%	/	58%	/	20%	/	84%	/	54%	/	32%	
FCL17	/	26%	/	16%	/	60%	/	46%	/	12%	/	26%	
FCL18	/	50%	/	54%	/	48%	/	72%	/	70%	/	34%	
FCL19	/	60%	/	12%	/	8%	/	84%	/	18%	/	36%	
FCL20	/	42%	/	56%	/	16%	/	68%	/	82%	/	46%	
	57%		60%		62%		65%		59%		23%		29%

ภาพที่ 17 ผลการประเมินองค์ประกอบภาพถ่ายตัวแทนภูมิทัศน์วัฒนธรรม

ภาพภูมิเวิศ													
ภาพเขตรั้วกำแพงเมืองประกอบโดยที่สำคัญและควรค่าแก่การอนุรักษ์													
	ภูมิประเทศ		ดิน		น้ำ		พืชพรรณ		สัตว์		องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์		อื่นๆ
	ผู้วิจัย	บุคคลทั่วไป	ผู้วิจัย	บุคคลทั่วไป	ผู้วิจัย	บุคคลทั่วไป	ผู้วิจัย	บุคคลทั่วไป	ผู้วิจัย	บุคคลทั่วไป	ผู้วิจัย	บุคคลทั่วไป	
FEL1	/	68%	/	32%	/	48%	/	20%	/	92%	/	10%	
FEL2	/	62%	/	46%	/	74%	/	34%	/	76%	/	20%	
FEL3	/	56%	/	50%	/	52%	/	54%	/	96%	/	14%	
FEL4	/	52%	/	38%	/	64%	/	40%	/	96%	/	10%	
FEL5	/	50%	/	36%	/	50%	/	32%	/	92%	/	12%	
FEL6	/	42%	/	46%	/	62%	/	22%	/	94%	/	6%	
FEL7	/	60%	/	56%	/	64%	/	26%	/	88%	/	12%	
FEL8	/	64%	/	58%	/	66%	/	42%	/	94%	/	18%	
FEL9	/	56%	/	56%	/	52%	/	36%	/	86%	/	12%	
FEL10	/	76%	/	54%	/	68%	/	72%	/	84%	/	24%	
FEL11	/	44%	/	14%	/	72%	/	16%	/	96%	/	8%	
FEL12	/	64%	/	48%	/	74%	/	20%	/	92%	/	6%	
FEL13	/	72%	/	64%	/	60%	/	52%	/	68%	/	16%	
FEL14	/	48%	/	64%	/	52%	/	28%	/	88%	/	6%	ขย 2%
FEL15	/	64%	/	68%	/	58%	/	28%	/	82%	/	12%	
FEL16	/	66%	/	60%	/	56%	/	86%	/	46%	/	12%	
FEL17	/	76%	/	64%	/	56%	/	94%	/	50%	/	16%	
FEL18	/	80%	/	64%	/	60%	/	38%	/	96%	/	22%	
FEL19	/	82%	/	58%	/	80%	/	36%	/	84%	/	18%	
FEL20	/	68%	/	64%	/	72%	/	28%	/	60%	/	20%	
	68%		52%		63%		68%		85%		18%		

ภาพที่ 18 ผลการประเมินองค์ประกอบภาพถ่ายตัวแทนภูมิเวิศ

ประเด็นด้านการสื่อสารองค์ประกอบที่สำคัญและควรค่าแก่การอนุรักษ์ผ่านภาพถ่ายตัวแทน พบว่าทั้งภาพถ่ายตัวแทนภูมิทัศน์วัฒนธรรมและภูมิเวิศเกือบทั้งหมด สามารถสื่อสารองค์ประกอบที่ผู้วิจัยเห็นว่าสำคัญและควรค่าแก่การอนุรักษ์ได้อย่างถูกต้องจากสัดส่วนการเลือกคำตอบแบบสอบถามของบุคคลภายนอก อย่างไรก็ตาม มีกลุ่มภาพบางกลุ่มที่ไม่สามารถสื่อสารองค์ประกอบที่สำคัญและควรค่าแก่การอนุรักษ์ได้ดีเท่าที่ควร โดยผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และแจกแจงออกมา ดังนี้

ภาพที่ 19 (ซ้าย) กลุ่มภาพถ่ายตัวแทนภูมินิเวศ FEL11
ภาพที่ 20 (ขวา) กลุ่มภาพถ่ายตัวแทนภูมิทัศน์วัฒนธรรม FCL14

กลุ่มภาพถ่ายตัวแทนภูมินิเวศ FEL11 มีความตรงกันของมุมมองของผู้วิจัยและบุคคลภายนอกต่อองค์ประกอบที่สำคัญและควรค่าแก่การอนุรักษ์อย่างมาก ในมิติของสัตว์ที่ร้อยละ 96 ซึ่งถือว่าสูงที่สุดในบรรดากลุ่มภาพถ่ายตัวแทนทั้งหมด และมีมิติของน้ำที่ร้อยละ 72 จากการวิเคราะห์กลุ่มภาพถ่ายตัวแทนดังกล่าว มีประเด็นในการวิเคราะห์ที่น่าสนใจ ดังนี้

1) ระบบสัญลักษณ์สามารถบอกเล่าเรื่องราวได้อย่างชัดเจนเพราะสัตว์ในทั้ง 3 ภาพมีความเป็นสากล อย่างไรก็ตาม การสื่อความหมายด้วยตรรกะและสัญลักษณ์ของภาพนี้กลับหล่นหายไป แต่ไม่ได้กระทบต่อการรับรู้องค์ประกอบที่สำคัญและควรค่าแก่การอนุรักษ์

2) หลักการจัดวางองค์ประกอบทั้ง 3 ภาพ ช่วยส่งเสริมให้องค์ประกอบของสัตว์โดดเด่นขึ้นมาด้วยการจัดวางที่นำสายตาอย่างชัดเจน

3) เทคนิคการถ่ายภาพและสีสันทัน ในประเด็นของการทำให้ฉากหลังและองค์ประกอบหลักแยกออกจากกันผ่านสีสันทันและความเข้มของเงาที่ตัดอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม ทั้งภาพเป็นภาพระยะชัดลึก ทำให้บุคคลภายนอกยังคงมองน้ำเป็นองค์ประกอบหลักที่สำคัญและช่วยส่งเสริมบรรยากาศในพื้นที่ด้วยเช่นกัน

ต่อมากลุ่มภาพถ่ายตัวแทนภูมิทัศน์วัฒนธรรม FCL14 มีความตรงกันของมุมมองของผู้วิจัยและบุคคลภายนอกต่อองค์ประกอบที่สำคัญและควรค่าแก่การอนุรักษ์ค่อนข้างน้อย ในมิติขององค์ประกอบเกษตรกรรมที่เหลือเพียงร้อยละ 50 ผลผลิตหรือกองเกลือเหลือเพียงร้อยละ 32 การประกอบอาชีพร้อยละ 41 ลักษณะสีสันทันและบรรยากาศร้อยละ 18 และภูมิปัญญาพื้นถิ่นร้อยละ 17 ซึ่งถือว่ามีความแตกต่างค่อนข้างมาก จากการวิเคราะห์กลุ่มภาพถ่ายตัวแทนดังกล่าว มีประเด็นในการวิเคราะห์ที่น่าสนใจ ดังนี้

1) ระบบสัญลักษณ์ในภาพถ่ายตัวแทน มีการสื่อสารผ่านสัญลักษณ์และตรรกะเป็นหลัก ในขณะที่สัญลักษณ์อย่างกองเกลือและลักษณะพื้นที่เกษตรกรรมมีขนาดเล็กเกินไปและไม่อยู่ในกลุ่มเด่นในภาพถ่ายจนเลือนหายไป ไม่สามารถสื่อสารได้ชัดเจนมากนัก ทำให้ความรู้ถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ของภูมิทัศน์น่าจะเหลืออาจจะได้ชัดเจนมากที่สุด

2) หลักการจัดองค์ประกอบของภาพที่ 1 และ 3 เป็นแบบมวลกลุ่ม เน้นไปที่กลุ่มของผู้คนที่กำลังประกอบกิจกรรม ในขณะที่ภาพที่ 2 เป็นแบบคานถ่วง เน้นไปที่ผู้คนและอุปกรณ์ทางการเกษตรแล้ว แต่กลับไม่สามารถสื่อสารถึงองค์ประกอบเหล่านี้ได้ อาจเป็นเพราะการจัดองค์ประกอบเหล่านี้ค่อนข้างแนบชิดกันมากเกินไปจนบุคคลภายนอกไม่สามารถจำแนกองค์ประกอบได้ชัดเจน

3) เทคนิคการถ่ายภาพของภาพถ่ายตัวแทนนี้ มีการปรับความต่างของแสงที่ชัดเจน ภาพมีความมืดดำในจุดที่เงากระทบ ส่งผลให้บุคคลภายนอกเห็นองค์ประกอบที่ต้องการสื่อสารไม่ชัดเจน และด้วยความที่สีของฉากหลังเป็นสีขาว-เทา ทำให้องค์ประกอบหลักเด่นออกมาจากฉากหลัง แต่กลับเป็นกลุ่มก้อนขององค์ประกอบที่ไม่ชัดเจน ทำให้ทั้งภาพไม่สามารถสื่อสารถึงองค์ประกอบของพื้นหลัง เช่น กองนาเกลือ พื้นที่เกษตรกรรม สีสนและบรรยากาศ รวมไปถึงองค์ประกอบหลัก เช่น การประกอบอาชีพ ภูมิปัญญา และอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้

4) ความรู้และความเข้าใจในองค์ประกอบพื้นถิ่นของบุคคลภายนอกอาจจะไม่มากพอ เป็นปัญหาของการสื่อสารภาพจำของภูมิทัศน์นาเกลือตั้งแต่ในอดีตที่ไม่สามารถบอกเล่าเรื่องราวได้อย่างชัดเจน และสร้างความรับรู้ที่ถูกต้องให้แก่บุคคลทั่วไป

โดยสรุป ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าภาพถ่ายตัวแทนภูมิทัศน์นาเกลือที่มีการอ้างอิงทฤษฎีภูมิทัศน์วัฒนธรรมและภูมิโนเวศ ควบคู่กับการแฝงระบบสัญลักษณ์ที่หลากหลาย สามารถส่งผลต่อความรู้สึกอยากอนุรักษ์อย่างชัดเจน แต่สร้างให้การรับรู้องค์ประกอบได้ไม่ครอบคลุมทุกมิติ อย่างไรก็ตาม เมื่อนำภาพรวมของคะแนนแบบประเมินเมื่อเปรียบเทียบกับองค์ประกอบที่ผู้วิจัยประเมินเองแล้ว พบว่าองค์ประกอบที่สำคัญและควรค่าแก่การอนุรักษ์ที่ทั้งผู้วิจัยและบุคคลภายนอกเห็นพ้องต้องกันตามลำดับ มีดังนี้

1) องค์ประกอบภูมิทัศน์วัฒนธรรม

- 1.1) ผลผลิต ร้อยละ 65
- 1.2) สถาปัตยกรรม ร้อยละ 62
- 1.3) อุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ ร้อยละ 60
- 1.4) การประกอบอาชีพ ร้อยละ 59
- 1.5) องค์ประกอบพื้นที่เกษตรกรรม ร้อยละ 57
- 1.6) ลักษณะสีสนและบรรยากาศ ร้อยละ 33
- 1.7) ภูมิปัญญาพื้นถิ่น ร้อยละ 29
- 1.8) ประเพณี ความเชื่อ ร้อยละ 23

2) องค์ประกอบภูมิโนเวศ

- 2.1) สัตว์ ร้อยละ 85
- 2.2) พืชพรรณ ร้อยละ 68
- 2.3) ภูมิประเทศ ร้อยละ 68
- 2.4) น้ำ ร้อยละ 63
- 2.5) ดิน ร้อยละ 52
- 2.6) องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ ร้อยละ 18

ชี้ให้เห็นถึงศักยภาพที่ดีของภาพถ่าย ในฐานะเครื่องมือทางวัฒนธรรมและนิเวศที่ทรงพลังสำหรับการสื่อสารเรื่องราวของภูมิทัศน์และการอนุรักษ์ในบริบทไทยร่วมสมัยได้

6. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาศักยภาพของภาพถ่ายภูมิทัศน์นาเกลือในการเป็นสื่อกลางเพื่อถ่ายทอดคุณค่าทางวัฒนธรรมและนิเวศวิทยา ตลอดจนกระตุ้นจิตสำนึกของผู้ชมในการอนุรักษ์ภูมิทัศน์ดังกล่าว โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพและปริมาณควบคู่กัน ได้แก่ การคัดสรรภาพถ่ายด้วยแบบประเมินตามกรอบทฤษฎี และการให้บุคคลภายนอกประเมินภาพด้วยแบบสอบถามจำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์การรับรู้และความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการรับชมภาพ

จากผลการวิจัยพบว่า ภาพถ่ายที่ได้รับการคัดสรรโดยใช้กรอบทฤษฎีภูมิทัศน์วัฒนธรรมและภูมิโนเวสนั้นสามารถแสดงให้เห็นความแตกต่างของคุณค่าทางภูมิทัศน์ในแต่ละมิติอย่างชัดเจน ภาพถ่ายตัวแทนเหล่านี้สามารถสร้างการรับรู้องค์ประกอบที่สำคัญและควรค่าแก่การอนุรักษ์ และกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกรักอยากอนุรักษ์ได้อย่างดีเยี่ยม โดยเฉพาะภาพที่มีการใช้ระบบสัญลักษณ์มาเป็นสะพานในการเชื่อมต่อบรรยากาศของภูมิทัศน์ต่อบุคคลภายนอก สามารถสื่อสารและแสดงถึงภูมิทัศน์นาเกลือได้อย่างมั่นคงและเป็นสากล ในขณะที่บางภาพที่ขาดการสื่อสารด้วยระบบสัญลักษณ์ไปอาจส่งผลให้เกิดความเข้าใจผิดในองค์ประกอบได้ง่ายกว่ามาก

ระหว่างการทำวิจัยได้ทำการวิจัยได้พบประเด็นปัญหาระหว่างการเก็บข้อมูล และระหว่างการทำแบบสอบถามเพื่อตอบคำถามการวิจัย ดังนี้

1) ภาพถ่ายขาดความหลากหลาย จากปัญหาด้านเทคนิคการถ่ายภาพและช่วงเวลาถ่ายภาพ รวมไปถึงขาดทฤษฎีหลักที่จะช่วยแยกแยะเทคนิคการถ่ายภาพในภาพแต่ละใบเบื้องต้น เพื่อลดจำนวนภาพถ่ายลงในขั้นตอนของการเก็บข้อมูล ทำให้ผู้วิจัยจำเป็นต้องใช้เวลาที่ค่อนข้างมากเกินไปในการคัดสรรภาพถ่ายตัวแทนด้วยทฤษฎีภูมิทัศน์วัฒนธรรม ภูมิโนเวศ และระบบสัญลักษณ์จากภาพถ่ายทั้งหมด

2) เกณฑ์ด้านการคัดสรรภาพถ่ายตัวแทนที่ไม่ชัดเจน เช่น เกณฑ์ด้านความชัดเจนของสัญลักษณ์ เกณฑ์ด้านความสวยงามขององค์ประกอบภาพ และเกณฑ์ด้านการสื่อความหมาย เพื่อลดความคลาดเคลื่อนในการประเมินภาพถ่ายตัวแทนของบุคคลภายนอก ทำให้ในตอนนี้ผลการวิจัยไม่สามารถระบุได้ชัดเจนถึงเหตุผลที่แท้จริงของบุคคลภายนอกในการแสดงความรู้สึกต่อกลุ่มภาพถ่ายตัวแทน

3) ขาดคำถามปลายเปิดที่เอื้อให้บุคคลภายนอกได้แสดงความคิดเห็นต่อภาพถ่ายอย่างละเอียด ทำให้ขั้นตอนการวิเคราะห์ผลไม่สามารถทำได้เต็มที่ เพราะขาดข้อมูลเพิ่มเติมหรือตัวแปรที่ผู้วิจัยไม่ได้คาดคิดมาก่อน ซึ่งอาจเป็นภูมิหลังของบุคคลภายนอกเอง

4) ขาดการสร้างทำความเข้าใจที่ถูกต้องถึงองค์ประกอบของพื้นที่ภูมิทัศน์นาเกลือแก่บุคคลภายนอกก่อนที่จะทำการประเมินภาพถ่ายตัวแทน เพื่อให้เข้าใจแนวทางการให้คะแนนได้ตรงตามความต้องการของการวิจัย ทำให้ผลการประเมินอาจไม่ได้ตรงตามตัวเลขที่เห็นจากความรู้และความเข้าใจที่ขาดหายไป

5) การเก็บข้อมูลผู้ประเมินเพิ่มเติมทั้งเพศ ช่วงอายุ อาชีพ และการศึกษา เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการวิเคราะห์เพิ่มเติม นอกจากนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะแนวทางการประยุกต์ใช้ผลการวิจัยที่ครอบคลุมทั้งในเชิงแนวทางการสื่อสาร แนวทางการอนุรักษ์ และแนวทางการพัฒนากระบวนการสร้างสรรค์ภาพถ่าย ดังต่อไปนี้

6.1 การใช้ทฤษฎีระบบสัญลักษณ์ในการสื่อสารเป็นหลัก

ภาพที่ผสมผสานสัญลักษณ์ ธรรมชาติ และสัญลักษณ์ได้อย่างเหมาะสม สามารถถ่ายทอดความหมายเชิงลึกและเชื่อมโยงผู้ชมกับอารมณ์ ประสบการณ์ และคุณค่าทางวัฒนธรรมได้ดีกว่าการเชื่อมโยงกับทฤษฎีด้านภูมิทัศน์วัฒนธรรมหรือภูมิโนเวศเพียงอย่างเดียว จึงควรส่งเสริมการใช้แนวคิดระบบสัญลักษณ์ในการสร้างสรรค์ภาพถ่าย

6.2 การใช้ภาพถ่ายในฐานะสื่อเพื่อการอนุรักษ์

ภาพถ่ายควรถูกใช้เป็น “เครื่องมือสื่อสารเพื่อการอนุรักษ์” ที่ช่วยเชื่อมโยงผู้ชมกับภูมิทัศน์อย่างมีความหมาย โดยเฉพาะภูมิทัศน์นาเกลือ ภาพที่สะท้อนบริบท วิถีชีวิต โครงสร้างพื้นที่ และกระบวนการผลิต สามารถสร้างความเข้าใจในคุณค่าและกระตุ้นแรงจูงใจในการอนุรักษ์ได้

6.3 การส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านภาพถ่าย

ภาพถ่ายเป็นเครื่องมือสำคัญด้านการศึกษาและการพัฒนาชุมชน โดยเฉพาะภูมิทัศน์ท้องถิ่นอย่างนาเกลือ การจัดกิจกรรม เช่น เวิร์กช็อป นิทรรศการ หรือการเรียนการสอนที่ใช้ภาพถ่ายเป็นสื่อหลัก จะช่วยสร้างความตระหนักรู้ได้อย่างเป็นรูปธรรม

6.4 การเก็บข้อมูลผู้ทำแบบสอบถามที่ชัดเจน

ผู้ทำแบบสอบถามถือเป็นกลุ่มบุคคลที่มีผลต่องานวิจัยฉบับนี้มาก เนื่องจากเป็นผู้ลงความเห็นและให้คะแนนประเมินแก่ผลการวิจัย ซึ่งการที่ผู้วิจัยไม่ได้เก็บรวบรวมรายละเอียดของผู้ประเมินทำให้อาจเกิดความคลาดเคลื่อนของผลการวิจัย เพราะพื้นหลังของผู้ประเมินที่แตกต่างกัน อันนำมาสู่ผลการวิจัยที่ไม่เที่ยง

7. เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. (2539). *ความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม.
- กฤษณ์ ทองเลิศ. (2554). *การถ่ายภาพเชิงวารสารศาสตร์: แนวคิด เทคนิค การวิเคราะห์*. อินทนิล.
- ประทีป ชุมพล. (2542). *ความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม เน้นเฉพาะเรื่องการทำนาเกลือสมุทรระหว่างเมืองเพชรบุรี-เมืองนครศรีธรรมราช (พุทธศตวรรษที่ 19-22): การตีความในเอกสารท้องถิ่น*. ภาควิชาภาษาตะวันออก มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Google Maps. (n.d.). [Field survey map for data collection]. Retrieved July 23, 2024, from https://www.google.co.th/maps/@13.0985884,100.0641863,14643m/data=!3m1!1e3?entry=tту&g_ep=EgoyMDI2MDYyMS4wKXMDSoASAFQAw%3D%3D
- Hayward, G. (2008). *Art and the gardener: fine painting as inspiration for garden design*. Gibbs Smith. https://books.google.co.th/books?id=E5Hp_4VmVQIC
- Heritage Thorold. (2011). *Guidelines for identifying, researching, and evaluating cultural heritage landscapes in Thorold, Ontario*. Heritage Thorold LACAC. <https://heritagethorold.com/wp-content/uploads/2023/06/Guidelines-for-Identifying-Nov-Jan-13.pdf>
- Meinig, D. W. (1979). *The interpretation of ordinary landscapes: geographical essays*. Oxford University Press.
- Millennium Ecosystem Assessment. (2005). *Ecosystems and human well-being: synthesis*. Island Press.
- Payne, E. (2005). *Composition of outdoor painting* (7th ed.). DeRu Fine Arts.
- UNESCO. (2003). *Convention for the safeguarding of the intangible cultural heritage*. UNESCO. <https://ich.unesco.org/en/convention>
- UNESCO. (2008). *Operational guidelines for the implementation of the World Heritage Convention*. UNESCO World Heritage Centre. <https://whc.unesco.org/archive/opguide08-en.pdf>